

12.5

10,
15
25
30
32

Työtaistelut

Arbetskonflikter
Labour disputes
1991

Työtaistelut

Arbetskonflikter
Labour disputes
1991

Kesäkuu 1992

203616

Tiedustelut - Förfrågningar:

Jorma Niskavaara
(90) 17 341

Kansikuva: Pressfoto

Helsinki 1992

SVT *Suomen Virallinen Tilasto*
Finlands Officiella Statistik
Official Statistics of Finland

Sisältö

	Sivu
Työtaistelut vuonna 1991	6
Työtaistelutilasto Suomessa	8
Työtaistelut 1971–1991	9
Kansainvälinen vertailtavuus	11
Taulujen selityksiä	13
Taulut	19
Liitteet	38–39

Taulut

1. Työtaistelut, niihin suoraan ja välillisesti osallistuneet työntekijät sekä menetetyt työpäivät vuosina 1960–1991	19
2. Työtaistelut, niihin osallistuneet työntekijät sekä menetetyt työpäivät kuukausittain vuonna 1991 ..	19
3. Työtaistelut, toimipaikat, työntekijät sekä menetetyt työtunnit ja palkat alkamis- ja päättymisajankohdan mukaan kuukausittain vuonna 1991	20
4. Työtaistelut, toimipaikat, työntekijät sekä menetetyt työtunnit lääneittäin vuonna 1991	22
5. Työtaistelut, toimipaikat, työntekijät sekä menetetyt työtunnit ja palkat toimialoittain vuonna 1991	23
6. Työtaistelut, niihin osallistuneet työntekijät, menetetyt työtunnit ja palkat toimialoittain työtaistelun muodon mukaan jaoteltuna vuonna 1991	25
7. Työtaistelut, toimipaikat, työntekijät sekä menetetyt työtunnit työtaistelun keston mukaan vuonna 1991	27
8. Työtaistelut, toimipaikat, työntekijät sekä menetetyt työtunnit työtaistelun muodon mukaan vuonna 1991	27
9. Työtaistelut, toimipaikat, työntekijät, menetetyt työtunnit sekä palkat työtaisteluihin osallistuneiden työntekijöiden määrän mukaan vuonna 1991 ..	28
10. Työtaistelut, toimipaikat, työntekijät, menetetyt työtunnit sekä palkat työtaisteluissa menetettyjen työpäivien mukaan vuonna 1991	28
11. Työtaistelut, toimipaikat sekä menetetyt työtunnit ilmoitettujen neuvotteluiden mukaan vuonna 1991	29

Innehåll

	Sida
Arbetskonflikterna år 1991	6
Arbetskonfliktstatistik i Finland	8
Arbetskonflikter 1971–1991	9
Internationell jämförbarhet	11
Tabellförklaringar	13
Tabeller	19
Bilagor	38–39

Tabeller

1. Arbetskonflikter, av dem direkt och indirekt berörda arbetstagare samt förlorade arbetsdagar åren 1960–1991	19
2. Arbetskonflikter, av dem berörda arbetstagare samt förlorade arbetsdagar månatligen år 1991 ..	19
3. Arbetskonflikter, arbetsställen, arbetstagare samt förlorade arbetstimmar och löner efter inlednings- och avslutningstidpunkt månatligen år 1991	20
4. Arbetskonflikter, arbetsställen, arbetstagare samt förlorade arbetstimmar länsvis år 1991	22
5. Arbetskonflikter, arbetsställen, arbetstagare samt förlorade arbetstimmar och löner efter näringsgren år 1991	23
6. Arbetskonflikter, av dem berörda arbetstagare, förlorade arbetstimmar och löner efter näringsgren och efter arbetskonfliktens typ år 1991	25
7. Arbetskonflikter, arbetsställen, arbetstagare och förlorade arbetstimmar efter arbetskonfliktens varaktighet år 1991	27
8. Arbetskonflikter, arbetsställen, arbetstagare samt förlorade arbetstimmar efter arbetskonfliktens typ år 1991	27
9. Arbetskonflikter, arbetsställen, arbetstagare, förlorade arbetstimmar samt löner enligt antalet berörda arbetstagare år 1991	28
10. Arbetskonflikter, arbetsställen, arbetstagare, förlorade arbetstimmar samt löner enligt förlorade arbetsdagar år 1991	28
11. Arbetskonflikter, arbetsställen samt förlorade arbetstimmar efter anmälda förhandlingar år 1991 ..	29

	Sivu		Sida
12. Työtaistelut, toimipaikat sekä menetetyt työtunnit työehtosopimuksen voimassaolon mukaan vuonna 1991	29	12. Arbetskonflikter, arbetsställen samt förlorade arbetstimmar efter förekomsten av kollektivavtal år 1991	29
13. Työtaistelut, toimipaikat sekä menetetyt työtunnit työmarkkinajärjestöjen suostumuksen mukaan v. 1991	29	13. Arbetskonflikter, arbetsställen samt förlorade arbetstimmar efter arbetsmarknadsorganisationernas medgivande år 1991	29
14. Työtaistelut ja työntekijät työtaistelusta tehdyn ennakkoilmoituksen mukaan vuonna 1991	29	14. Arbetskonflikter och arbetstagare efter förhandsanmälan om arbetskonflikt år 1991	29
15. Työtaistelut ja työntekijät työriidan sopimustavan mukaan vuonna 1991	30	15. Arbetskonflikter och arbetstagare efter förlikningssätt år 1991	30
16. Työtaistelut, toimipaikat, työntekijät sekä menetetyt työtunnit ilmoitetun syyn mukaan vuonna 1991	30	16. Arbetskonflikter, arbetsställen, arbetstagare samt förlorade arbetstimmar efter uppgiven orsak år 1991	30
17. Työtaistelut, toimipaikat, työntekijät sekä menetetyt työtunnit ja palkat työnantajaliittain vuonna 1991	31	17. Arbetskonflikter, arbetsställen, arbetstagare samt förlorade arbetstimmar och löner efter arbetsgivarförbund år 1991	31
18. Työtaistelut, toimipaikat, työntekijät sekä menetetyt työtunnit ja palkat työntekijäliittain vuonna 1991	31	18. Arbetskonflikter, arbetsställen, arbetstagare samt förlorade arbetstimmar och löner efter arbetstagarförbund år 1991	31
19. Työtaistelut, toimipaikat, työntekijät sekä menetetyt työtunnit palkansaajaryhmittäin vuonna 1991	32	19. Arbetskonflikter, arbetsställen, arbetstagare samt förlorade arbetstimmar efter löntagargrupper år 1991	32
20. Työtaistelut, toimipaikat, työntekijät sekä menetetyt työtunnit kansainvälisen kestonmäärittelyn mukaan vuonna 1991	32	20. Arbetskonflikter, arbetsställen, arbetstagare samt förlorade arbetstimmar 1991 enligt den internationella definitionen på konfliktens längd	32
21. Työtaistelut, niihin osallistuneet työntekijät, menetetyt työtunnit ja palkat lääneittäin työtaistelun muodon mukaan jaoteltuna vuonna 1991	33	21. Arbetskonflikter av dem berörda arbetstagare, förlorade arbetstimmar och löner länsvis och efter arbetskonfliktens typ år 1991	33
22. Työtaistelut muodon mukaan luokiteltuina ja niiden prosentuaaliset osuudet vuosina 1971–1991 ..	34	22. Arbetskonflikter efter arbetskonfliktstyp åren 1971–1991 antal och procentuella andelar	34
23. Työtuomioistuimen toiminta vuonna 1991	35	23. Arbetsdomstolens verksamhet år 1991	35

Contents

	Page		Page
Explanation for tables	15	10. Labour disputes, establishments, workers involved, working hours idle and gross wages lost by working days idle in 1991	28
English Summary	16	11. Labour disputes, establishments and working hours idle by number of negotiations in 1991 ...	29
Tables	19	12. Labour disputes, establishments and working hours idle by valid collective agreement in 1991 .	29
Appendices	38–39	13. Labour disputes, establishments and working hours idle by consent of trade unions in 1991 ...	29
Tables			
1. Labour disputes, workers direct and indirect involved in disputes and working days idle 1960–1991	19	14. Labour disputes and workers by advance notice of labour disputes in 1991	29
2. Labour disputes, workers involved in disputes and working days idle monthly in 1991	19	15. Labour disputes and workers by made of settlement of labour conflict in 1991	30
3. Labour disputes, establishments, workers, working hours idle and wages lost monthly according to beginning and ending time of dispute in 1991 ...	20	16. Labour disputes, establishments, workers and working hours idle by reported motive in 1991 ..	30
4. Labour disputes, establishments, workers and working hours idle by provinces in 1991	22	17. Labour disputes, establishments, workers, working hours idle and wages lost by employers' association in 1991	31
5. Labour disputes, establishments, workers, working hours idle and wages lost by branch of industry in 1991	23	18. Labour disputes, establishments, workers, working hours idle and wages lost by employees' association in 1991	31
6. Labour disputes, workers, working hours idle and wages lost by branch of industry and by type of labour dispute in 1991	25	19. Labour disputes, establishments, workers and working hours idle by groups of wage earners in 1991	32
7. Labour disputes, establishments, workers and working hours idle according to duration of labour dispute in 1991	27	20. Labour disputes, establishments, employees, and working hours lost in 1991 according to the international definition of contineration of labour dispute	32
8. Labour disputes, establishments, workers and working hours idle by type of labour dispute in 1991	27	21. Labour disputes, workers, working hours idle and wages lost by provinces and by type of labour dispute in 1991	33
9. Labour disputes, establishments, workers involved, working hours idle and gross wages lost by workers involved in disputes in 1991	28	22. Labour disputes classified by type, number and percentage in 1971–1991	34
		23. Proceedings of the labour court in 1991	35

Työtaistelut vuonna 1991

Tilastokeskuksen työtaistelutilaston laskemien tietojen mukaan käytiin maassamme vuonna 1991 kaikkiaan 284 työtaistelua. Osallistuneita työntekijöitä oli lähes 167 000 ja työtaistelupäiviä kertyi hieman yli 458 000 työpäivää. Edelliseen vuoteen (1990) verrattuna vähenivät työtaistelut viime vuonna 171:llä työtaistelulla, osallistuneita työntekijöitä oli 78 000 vähemmän ja työtaistelupäiviä alle puolet. Viimeisten vuosien aikana ovat työtaistelut vähentyneet merkittävästi ja niiden määrissä lähestytään 1970-luvun alun tasoa. Kahden viimeisen vuoden aikana ovat osallistuneiden työntekijöiden samoin kuin menetettyjen työpäivien määrät pysyneet melko korkeina, johtuen suurehkoista järjestötyötaisteluista. Pienet ja paikalliset pistelakot ovat vähentyneet ehkä kaikkein eniten.

Vuonna 1991 käytiin kaksi merkittävää työtaistelua ja yksi ns. toimintapäivä. Ensimmäinen suurehko työtaistelu käytiin huhtikuun alussa. Silloin lakkoilivat hotelli- ja ravintola-alan työntekijät, kaikkiaan yli 32 000 työntekijää ja kyseisen lakon kokonaismenetykset kohosivat lähes 200 000:een työpäivään. Toinen huomattava työtaistelu oli kesäkuussa käyty AKT:n lakko-sulku. Siinä osallistuneita työntekijöitä oli 30 000 ja menetykset yli 200 000 työpäivää. Tämän työtaistelun vaikutukset tuntuivat lähinnä tie- ja satamaliikenteessä. Lokakuun 3. päivänä järjestettiin ns. toimintapäivä ja tuolloin osoitettiin mieltä lähinnä hallituksen talous- ja veropoliittikkaa vastaan. Kokoontuminen oli Helsingissä ja siihen osallistui useita kymmeniä tuhansia työntekijöitä ympäri maata.

Vuonna 1991 oli osallistuneita työntekijöitä yhtä työtaistelua kohden 587, kun niitä esimerkiksi edellisenä vuonna oli 538. Työtaisteluihin osallistuneiden määrä viime vuonna, tuo liki 167 000 työntekijää, oli 7,1 prosenttia työllisestä työvoimasta. Vastaava prosenttiluku edellisenä vuonna oli 9,9 ja ennätysvuonna 1977 peräti 35,2 prosenttia. Vuonna 1991 oli menetettyjä työpäiviä yhtä työtaisteluun osallistunutta kohden 2,7, edellisen vuoden vastaava luku oli 3,8.¹⁾

Eniten työtaisteluita viime vuonna oli toukokuussa, yhteensä 58 työtaistelua. Eniten osallistuneita työntekijöitä oli taasen huhtikuussa, lähes 53 000 työntekijää ja eniten työtaistelupäiviä kesäkuussa, liki 215 000 työtaistelupäivää. Kesäkuun suuret työpäivämenetykset johtuivat laajasta AKT:n työtaistelusta.

Alueellisesti eniten työtaisteluita viime vuonna käytiin Turun ja Porin sekä Hämeen lääneissä, kummassakin 65 työtaistelua. Suurimmat osallistujamäärät samoin kuin menetettyjen työtuntien määrät olivat Turun ja Porin läänissä. Valtakunnallisia koko maan kattavia työtaisteluita oli kaikkiaan kuusi kappaletta ja niissä menetettiin yli 89 prosenttia vuoden kaikista työtaistelutunneista.

Kaikista vuoden 1991 työtaisteluista 77 prosenttia käytiin teollisuuden piirissä ja siellä eniten työtaisteluita oli koneiden ja laitteiden valmistuksessa. Työtaisteluihin osallistuneita työntekijöitä oli eniten majoitus- ja ravitsemistoiminnassa, yli 65 000 osallistunutta, mutta työtaistelutunteja oli

1) Vuoden 1990 työtaistelutiedot on julkaistu tilastotiedotus-sarjassa Työmarkkinat: 1991:15.

Arbetskonflikter år 1991

Enligt Statistikcentralens uppgifter förekom det 1991 sammanlagt 284 arbetskonflikter i Finland. I konflikterna deltog inemot 167 000 arbetstagarare och något över 458 000 arbetsdagar gick förlorade. Jämfört med året innan (1990) var antalet arbetskonflikter 171 färre, konfliktdeltagarna var 78 000 färre och antalet förlorade arbetsdagar var mindre än hälften av föregående års antal. Under de senaste åren har antalet arbetskonflikter minskat avsevärt och närmar sig nu den nivå som var rådande under 1970-talets början. Under de två senaste åren har antalet konfliktdeltagare liksom även antalet förlorade arbetsdagar hållit sig på en ganska hög nivå, vilket beror på de stora organisationssarbetskonflikterna. De små, lokala punkstrejkerna har antagligen minskat mest.

Under år 1991 förekom två stora arbetskonflikter och en s.k. aktionsdag. Den första mera omfattande arbetskonflikten inträffade i början av april. Då strejkade arbetstagararna i hotell- och restaurangbranschen, sammanlagt över 32 000 arbetstagarare, och det totala antalet förlorade arbetsdagar uppgick till nästan 200 000. Den andra stora arbetskonflikten var Bil- och transportbranschens arbetarförbunds strejklöckout i juni. I den deltog 30 000 arbetstagarare och mer än 200 000 arbetsdagar gick förlorade. Denna arbetskonflikt inverkade främst på väg- och hamntrafiken. Den 3 oktober ordnades en s.k. aktionsdag och då demonstrerades det närmast mot regeringens ekonomiska politik och skattepolitik. Samlingen ordnades i Helsingfors och den bevistades av tiotusentals arbetstagarare från olika delar av landet.

År 1991 var antalet arbetstagarare 587 per arbetskonflikt mot t.ex. 538 året innan. De nästan 167 000 arbetstagarare som då deltog i arbetskonflikter utgjorde 7,1 procent av den sysselsatta arbetskraften. Motsvarande procenttal för föregående år var 9,9 och under rekordåret 1977 hela 35,2 procent. År 1991 var antalet förlorade arbetsdagar per konfliktdeltagare 2,7 mot 3,8 föregående år.¹⁾

I fjol var antalet arbetskonflikter störst i maj, sammanlagt 58 arbetskonflikter. Antalet deltagare var däremot störst i april, nästan 53 000 arbetstagarare, och antalet förlorade arbetsdagar var störst i juni, nästan 215 000. Det stora antalet förlorade arbetsdagar i juni berodde på den omfattande arbetskonflikten i Bil- och transportbranschens arbetarförbund.

De områden, där det förekom mest arbetskonflikter i fjol, var Åbo och Björneborgs samt Tavastehus län, med 56 arbetskonflikter var. Deltagarantalet och antalet förlorade arbetstimmar var störst i Åbo och Björneborgs län. De riksomfattande arbetskonflikterna var sammanlagt sex till antalet och de svarade för över 89 procent av alla arbetstimmar som förlorades 1991.

Av alla fjolårets arbetskonflikter var 77 procent inom tillverkningsindustrin, där tillverkningen av maskiner drabbades av det största antalet arbetskonflikter. Deltagarantalet var störst inom hotell- och restaurangverksamheten, över 65 000 arbetstagarare, medan antalet förlorade arbetstimmar

1) Uppgifterna om arbetskonflikterna 1990 har publicerats i serien Statistisk rapport, Arbetsmarknad 1991:15.

eniten kuljetuksen alalla, yli 1,7 miljoonaa menetettyä työtuntia. Kaikkiaan viime vuonna menetettiin työtaistelussa bruttopalkkoina liki 176 miljoonaa markkaa. Kahden suurimman työtaistelun, ravintola-alan ja kuljetusalan työtaistelujen bruttopalkkamenetykset olivat jo noin 156 miljoonaa markkaa.

Vuoden 1991 työtaisteluista kesti 36 prosenttia neljä tuntia tai vähemmän ja yli neljä tuntia - tasan kahdeksan tuntia kestäneitä työtaisteluita oli 18 prosenttia. Yksi työtaistelu kesti yli kymmenen tuntia ja sellaisia työtaistelumuotoja, joista kestoa ei ole voitu määrittellä (ylityöstä kieltäytymiset) oli kaikkiaan viisitoista.

Lakko oli myös vuonna 1991 ylivoimaisesti yleisin työtaistelumuoto, peräti 90 prosenttia kaikista työtaisteluista oli lakkoja. Myötätuntolakkoja kyseisenä vuonna oli kaksitoista, työsulkua yksi ja kieltäytymisiä ylityöstä viisitoista. Jarrutuksia samoin kuin muita työtaistelumuotoja ei esiintynyt.

Vuoden 1991 työtaisteluista 57 prosenttia oli sellaisia, joihin osallistui sata työntekijää tai vähemmän. Yli tuhannen työntekijän työtaisteluita oli kaikkiaan yksitoista, 3,9 prosenttia kaikista työtaisteluista. Sellaisia työtaisteluita, joissa menetettiin alle sata työpäivää oli 67 prosenttia viime vuoden työtaisteluista. Yli 5 000:n työpäivän menetyksiin johtaneita työtaisteluita oli yhteensä kolme.

Vuonna 1991 248:ssa työtaistelussa oli työehtosopimusvoimassa, eli näissä työtaistelussa rikottiin sopimuksen edellyttämää työrauhaa vastaan. Työehtosopimus ei ollut voimassa 36:ssa työtaistelussa. Työmarkkinajärjestöjen suostumus oli vain neljällä työtaistelulla.

Lähes 55 prosenttia viime vuoden työtaisteluista oli määräaikaisia, ts. työtaistelun kesto ja usein myös syy oli ilmoitettu etukäteen. Osapuolten kesken sovittiin 35 työtaistelua, mikä on kaksitoista prosenttia kaikista työtaisteluista. Työmarkkinajärjestöjen ja sovittelijoiden välityksellä sovittiin kuusi työtaistelua, mikä on 2,1 prosenttia työtaisteluista.

Työtaistelujen syyt on jaoteltu työtaistelutilastossa kahteen pääryhmään; toimipaikan sisäisiin ja ulkoisiin syihin. Tämä luokittelu on ollut käytössä vuodesta 1987 alkaen. Toimipaikan (tai yrityksen) sisällä syntyneitä syitä (erimielisyyksiä) ovat esimerkiksi palkkaus, urakkahinnoittelu, työvoiman vähennys, lomautus, työolosuhteet, työsuojelu y.m.s. Toimipaikan ulkoisia syitä työtaistelulle ovat mm. alan työ- ja virkaehtosopimukset, tukitoimenpide toiselle työtaistelulle j.n.e. Työtaisteluiden syiden tarkka tilastointi on osoittautunut sangen vaikeaksi, sillä syyt työtaisteluihin saattavat olla nykyisin hyvinkin moni-ilmeisiä. Työtaistelun ilmoitettu syy saattaa olla usein aivan toinen kuin taustalla oleva varsinainen syy. Työtaistelujen syiden tilastoinnissa on ryhmä "muu syy" pyrkinyt kasvamaan suhteettoman suureksi, mutta nyt käytössä oleva monipuolistettu syyluokittelu on saanut kyseisen syyryhmän merkittävästi pienemään.

Vuonna 1991 oli edellisistä vuosista poiketen suurin työtaistelujen aiheuttaja työvoiman vähennys, lomautus tai niiden uhka. Edellisinä vuosina olivat palkkaukseen liittyvät syyt ylivoimaisesti yleisimmät työtaistelujen aiheuttajat,

varjain suurin i transportbranschen, över 1,7 miljoner timmar. Under fjolårets arbetskonflikter förlorades sammanlagt nästan 176 miljoner mark i bruttolöner. Bruttolöneförlusterna för de två största arbetskonflikterna, konflikterna i restaurangbranschen och transportbranschen, uppgick till ca 156 miljoner mark.

Av arbetskonflikterna år 1991 varade 36 procent fyra timmar eller mindre och 18 procent från över fyra timmar till jämnt åtta timmar. En arbetskonflikt varade över tio timmar och sammanlagt femton arbetskonflikter var av en sådan art (vägran att utföra övertidsarbete), att deras längd inte kunde fastställas.

Strejk var även år 1991 den överlägset vanligaste formen av arbetskonflikt, hela 90 procent av alla arbetskonflikter var strejker. Antalet sympatistrejker var tolv, antalet lockouter en och antalet övertidsstrejker (vägran att göra övertidsarbete) femton. Maskningar eller andra former av arbetskonflikter förekom inte.

Av fjolårets arbetskonflikter hade 57 procent ett deltagarantal på hundra arbetstagare eller mindre. Sammanlagt elva, dvs. 3,9 procent av alla arbetskonflikter, samlade över tusen deltagare. De arbetskonflikter, där mindre än hundra arbetsdagar förlorades, utgjorde 67 procent av alla arbetskonflikter 1991. Sammanlagt tre arbetskonflikter ledde till över 5 000 förlorade arbetsdagar.

Av fjolårets arbetskonflikter uppstod 248 under gällande arbetskollektivavtal, vilket innebär att de bröt mot den avtalsenliga arbetsfreden. Vid 36 arbetskonflikter fanns det inget gällande kollektivavtal. Endast fyra arbetskonflikter hade arbetsmarknadsorganisationernas medgivande.

Nästan 55 procent av fjolårets arbetskonflikter var tidsbundna, vilket betyder att arbetskonfliktens längd och ofta även dess orsak hade meddelats på förhand. Parterna kunde förlikas sinsemellan vid 35 arbetskonflikter, vilket utgör tolv procent av alla arbetskonflikter. Genom medling av arbetsmarknadsorganisationer och förlikningsmän löstes sex arbetskonflikter, vilket utgör 2,1 procent av samtliga arbetskonflikter.

I statistiken över arbetskonflikter indelas konflikternas orsaker i två huvudkategorier, interna och externa orsaker på arbetsstället. Denna klassificering infördes 1987. Interna orsaker (eller meningsskiljaktigheter) som har direkt koppling till arbetsstället (eller företaget) är till exempel lönefrågor, ackordprissättning, arbetskraftsnedskärningar, permitteringar, arbetsförhållanden och arbetarskydd. Externa orsaker är bl.a. branschens arbets- och tjänstekollektivavtal, solidaritetsaktioner för andra arbetskonflikter o.dyl. Numera är orsakerna till arbetskonflikterna väldigt mångfasetterade och därför har det visat sig mycket svårt att statistiskt för dem entydigt. Den meddelade orsaken till arbetskonflikten är ofta en helt annan än den bakomliggande egentliga orsaken. Vid registreringen av arbetskonflikternas orsaker har kategorin "annan orsak" tenderat att växa sig oproportionerligt stor, men tack vare den mångsidiga orsaksklassificering som nu är i bruk har denna kategori minskat avsevärt.

De viktigaste orsakerna till arbetskonflikter 1991 var, till skillnad från tidigare år, arbetskraftsnedskärningar, permitteringar eller hot om sådana åtgärder. Under tidigare år var lönefrågor den överlägset vanligaste orsaken till arbetskon-

mutta nyt taloudellisen laman vallitessa on hätä työpaikoista noussut työntekijöiden kannalta tärkeimmäksi tekijäksi. Työvoiman vähennys tai lomautus oli syynä 34:ssä prosentissa viime vuoden työtaisteluista. Palkkavaatimus, jälkeenjääneisyys, urakka- tai muu hinnoittelu oli syynä 18:ssä prosentissa työtaisteluita, edellisen vuoden vastaava prosenttiluku oli 39 prosenttia. Myös alan työ- ja virkaehtosopimus aiheutti työtaistelun 15:ssä prosentissa työtaisteluista. Työntutkimus, työnjohto ja työnjärjestely olivat merkittäviä työtaistelujen aiheuttajia viime vuonna, yhteensä 22:ssä työtaistelussa.

Viime vuoden työtaisteluista 98 prosenttia oli STK:n ja SAK:n välisiä työriitoja. LTK:n jäsenyrityksissä käytiin viisi työtaistelua, mutta osallistuneita työntekijöitä oli yli 65 000 ja menetettyjä työtunteja lähes 1,6 miljoona tuntia, mikä johtui lähinnä laajasta ravintola-alan työtaistelusta.

Viime vuonna käytiin 20 toimihenkilötyötaistelua, mikä on seitsemän prosenttia kaikista työtaisteluista, mutta niissä menetettiin 43 prosenttia kaikista työtuntimenetyksistä. Edellisenä vuonna (1990) toimihenkilötyötaisteluissa menetettiin 92 prosenttia kaikista työtuntimenetyksistä.

Työtaisteluita eri Euroopan maissa vuonna 1990
(Lähde ILO:n vuosikirja 1990–91)

Alankomaat (Hollanti)	29
Englanti	598
Espanja	1 083
Irlanti	38 ¹⁾
Italia	1 297 ¹⁾
Itävalta	9
Norja	15
Ranska	2 040 ¹⁾
Ruotsi	126
Suomi	450
Tanska	232

Työtaistelutilasto Suomessa

Maassamme on kerätty tietoja työtaisteluista aina vuodesta 1890 alkaen. Ensimmäiset työtaistelutilastot on julkaistu Suomen Teollisuushallituksen Tiedonantoja-vihkossa ja sen jälkeen aina vuoteen 1966 asti Sosiaalisessa Aikakauskirjassa. Vuonna 1967 työtaistelutilasto siirtyi silloisen Tilastollisen Päätoimiston laadittavaksi. Vuonna 1971 tilasto uudistettiin ja tuolloin siirryttiin käyttämään tilaston laadinnassa ATK:hon perustuvaa menetelmää. Viimeisin pienehkö uudistus tehtiin vuonna 1987 ja tuolloin uudistettiin syy- ja kestoluokittelu. Vuosi- ja neljännesvuosijulkaisujen taulustot uudistettiin ja monipuolistettiin ja samalla siirryttiin uudempaan ATK-järjestelmään. Työtaistelutilaston lukujen vertailu aikaisempiin vuosiin ei ole vaikeutunut, koska luokituksissa tehdyt muutokset olivat vähäisiä.

1) Tieto vuodelta 1989.

flikter, men nu under den ekonomiska depressionen har oron för arbetsplatserna blivit den viktigaste orsaken. Nedskärningar av arbetskraften eller permitteringar var orsak till 34 procent av fjolårets arbetskonflikter. Lönekrav, lönernas eftersläpning och ackord- eller annan prissättning var orsak till 18 procent av fjolårets arbetskonflikter mot hela 39 procent under föregående år. Även branschens arbets- eller tjänstekollektivavtal var orsak till arbetskonflikter i 15 procent av fallen. Arbetsstudier, arbetsledning och arbetets organisering var också viktiga orsaker till arbetskonflikter, 22 konflikter hörde till den kategorin.

Av fjolårets arbetskonflikter var 98 procent arbetstvister mellan AFC och FFC. I de företag som företräds av AAF förekom bara fem arbetskonflikter, men antalet arbetstagarer som deltog var över 65 000 och antalet förlorade arbetstimmar nästan 1,6 miljoner, vilket främst berodde på den stora arbetskonflikten i restaurangbranschen.

I fjol var antalet tjänstemannaarbetskonflikter 20, vilket utgör endast sju procent av alla arbetskonflikter, men dessa konflikter svarade för hela 43 procent av alla förlorade arbetstimmar. Under föregående år (1990) svarade tjänstemannaarbetskonflikterna för 92 procent av alla förlorade arbetstimmar.

Arbetskonflikter i Europa 1990
(Källa ILO:s årsbok 1990–91)

Nederländerna (Holland)	29
England	598
Spanien	1 083
Irland	38 ¹⁾
Italien	1 297 ¹⁾
Österrike	9
Norge	15
Frankrike	2 040 ¹⁾
Sverige	126
Finland	450
Danmark	232

Statistik över arbetskonflikter i Finland

I Finland har arbetskonflikterna statistikförts ända sedan 1890. Den första statistiken över arbetskonflikter publicerades i häftet Meddelanden från industristyrelsen i Finland och därefter ända fram till 1966 i Social tidskrift. År 1967 tog Statistiska centralbyrån, Statistikcentralens föregångare, över uppgiften att göra upp statistiken. År 1971 reviderades statistiken och fördes över på dator. En liten revidering av statistiken gjordes senast 1987 i klassificeringen av arbetskonflikternas orsaker och längd. Tabellerna i års- och kvartalspublikationerna sågs över och gjordes mångsidigare. Samtidigt infördes ett modernare datasystem. Förändringarna var så små att de inte påverkade statistikens jämförbarhet i förhållande till tidigare år.

1) Uppgift från 1989.

Työtaistelutilaston perustiedot saadaan STK:lta ja LTK:lta niiden omassa jäsenyrityksissä tapahtuneista työtaisteluista. Työtaistelun tapahtuessa julkisella sektorilla (valtio, kunnat) tai työnantajaliittoihin järjestäytymättömässä yrityksessä, kerätään työtaistelutiedot tilaston omalla lomakkeella. Havainto työtaistelusta saadaan tuolloin sanomalehtiseurannan avulla. Työtaistelutietojen hankinnassa joudutaan usein käyttämään myös työtaisteluun osallistuneen työntekijäliiton apua. Peittävästä työtaistelujen keruujärjestelmästä johtuen on työtaistelutilaston kattavuus saatu erittäin korkeaksi. Peräti 95–97 prosenttia työtaisteluista saadaan mukaan tilastoon ja työtuntimenetyksissä kattavuus on vieläkin suurempi.

Työtaistelut 1971 – 1991

Kuvioista I – III voidaan seurata työtaisteluiden, niihin osallistuneiden työntekijöiden ja työtaistelupäivien määrien vaihtelua vuosina 1971–91. Vuonna 1971 työtaistelut lisääntyivät huomattavasti edellisestä vuodesta. Lisäys johtui suurimmalta osin tilaston kattavuuden parantumisesta, sillä tuolloin tilastoitujen työtaistelujen lukumäärä nousi niiden todelliselle tasolle. Vielä vuoden 1971 jälkeenkin työtaistelut lisääntyivät aina vuoteen 1976 saakka. Kyseisenä vuonna saavutettiin nuo ennätykselliset lähes 3 300 työtaistelua. 1970-luvulla ja 1980-luvun alkupuolella käytiin keskimäärin 1 500 työtaistelua vuosittain, mutta 1980-luvun loppupuolella ja 1990-luvun alkupuolella työtaistelujen määrä tasaisesti pieneni. Viime vuonna niitä oli vain 284, mikä on pienin määrä sitten vuoden 1970.

Kuvio II kertoo työtaisteluihin osallistuneiden työntekijöiden määrien vaihtelut vuosina 1971–91. On vuosia, jolloin saattaa olla paljonkin työtaisteluita, mutta osallistuneita työntekijöitä vähän ja tämä johtuu siitä, että ko. vuosina on esiintynyt paljon pieniä paikallisia pistelakkoja. Paljon osallistuneita työntekijöitä on yleensä vuosina, jolloin ajautetaan suuriin liittokohtaisiin työtaisteluihin. Tuolloin entiset TE- ja VE-sopimukset ovat umpeutuneet ja joudutaan neuvottelemaan uudet. Seuraavat vuodet ovat olleet suuren järjestötyötaistelujenvuotia: 1971, 1977, 1981, 1984, 1986, 1988 ja 1990. Viime vuonna työtaisteluihin osallistui lähes 167 000 työntekijää.

Kuviosta III voidaan havaita, että suuret järjestötyötaistelut aikaansaavat myös paljon työpäivämenetyksiä. Suurissa työtaisteluissa suurten osallistujamäärien ohella myös työtaistelun kesto saattaa olla pitkä ja näin työpäivämenetykset kasvavat suuriksi. Mm. vuonna 1990 työtaistelupäiviä oli yli 935 000 päivää, mikä kertyi suurelta osin yhdestä pitkästä pankkialan lakosta. Vuonna 1991 työtaistelupäiviä oli 458 000 päivää.

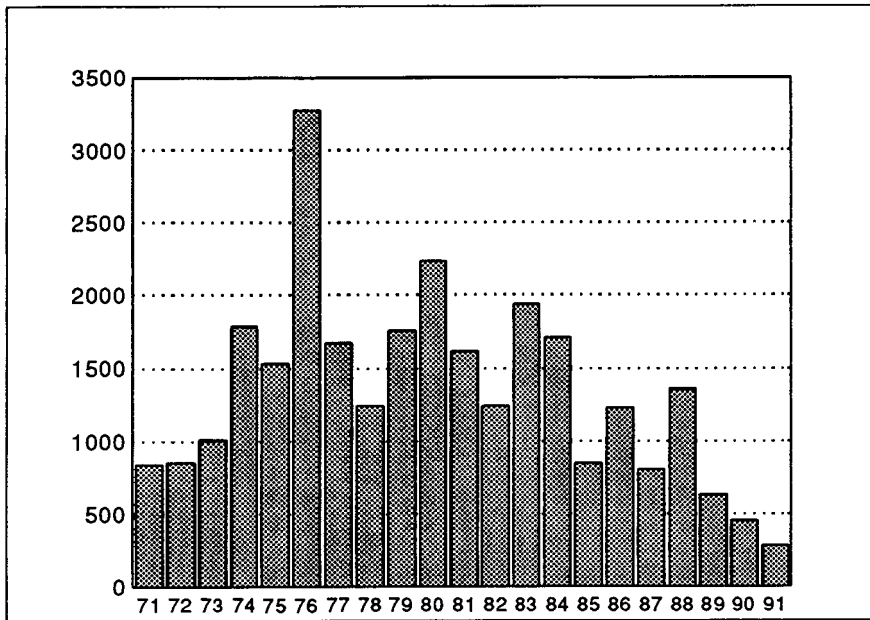
Primäruppgifterna för statistiken över arbetskonflikter erhålls från AFC och AAC, om det är fråga om arbetskonflikter som har inträffat i deras medlemsföretag. Om arbetskonflikten inträffat i den offentliga sektorn (staten, kommunerna) eller om företaget inte är medlem av något arbetsgivarförbund, samlas uppgifterna in på Statistikcentralens egen blankett. I sådana fall får Statistikcentralen vetskap om arbetskonflikten genom uppföljning av tidningspressen. Ofta vänder man sig också till de arbetstagarförbund som varit med om konflikterna för att få uppgifter om dem. Tack vare de effektiva insamlingsmetoderna är statistiken över arbetskonflikter i stort sett heltäckande. Statistiken omfattar hela 95–97 procent av alla arbetskonflikter, och uppgifterna om förlorade arbetstimmar har ännu bättre täckning.

Arbetskonflikter 1971 – 1991

Figurerna I – III visar fluktuationerna i antalet arbetskonflikter, antalet arbetstagare som deltagit i dem och antalet förlorade arbetsdagar under åren 1971–91. År 1971 registrerades många fler arbetskonflikter än året innan, främst på grund av att statistiken blev mera heltäckande. Antalet arbetskonflikter nådde då sin verkliga nivå. Ännu efter 1971 ökade arbetskonflikternas antal ända fram till 1976, då rekordet, nästan 3 300 arbetskonflikter, uppnåddes. På 1970-talet och i början av 1980-talet förekom det i genomsnitt 1 500 arbetskonflikter per år, men i slutet av 1980-talet och början av 1990-talet skedde en jämn minskning. I fjol var de endast 284, vilket är det lägsta antalet arbetskonflikter sedan 1970.

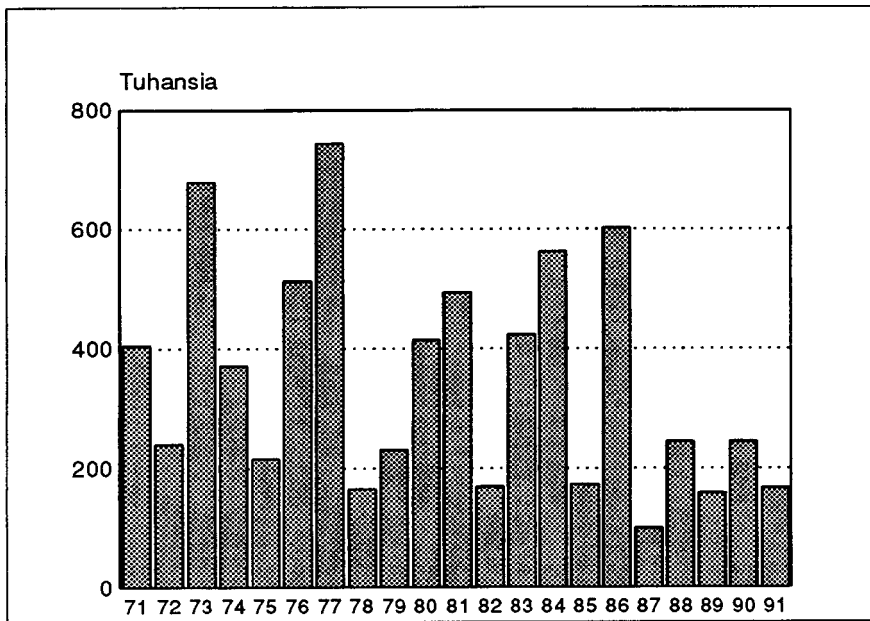
Figur II visar fluktuationerna i antalet arbetstagare som deltagit i arbetskonflikter under åren 1971–91. Under vissa år är antalet arbetskonflikter stort men antalet deltagare litet. Under sådana år har det förekommit många små lokala punktstrejker. Stora är deltagarantalen i allmänhet under sådana år, då det förekommer stora förbundsomfattande arbetskonflikter. Då har arbets- och tjänstekollektivavtalen gått ut och nya måste förhandlas fram. Stora organisationsarbetskonflikter har förekommit 1971, 1977, 1981, 1984, 1986, 1988 och 1990. I fjol deltog inemot 167 000 arbetstagare i arbetskonflikter.

Av figur III framgår att stora organisationsarbetskonflikter också förorsakar stora förluster i arbetsdagar. Utom att deltagarantalet ofta är stort kan konflikterna också vara långvariga, vilket innebär ännu fler förlorade arbetsdagar. Till exempel 1990 uppgick antalet förlorade arbetsdagar till över 935 000, av vilka största delen gick förlorade under en enda lång strejk i bankbranschen. År 1991 var antalet förlorade arbetsdagar 458 000.

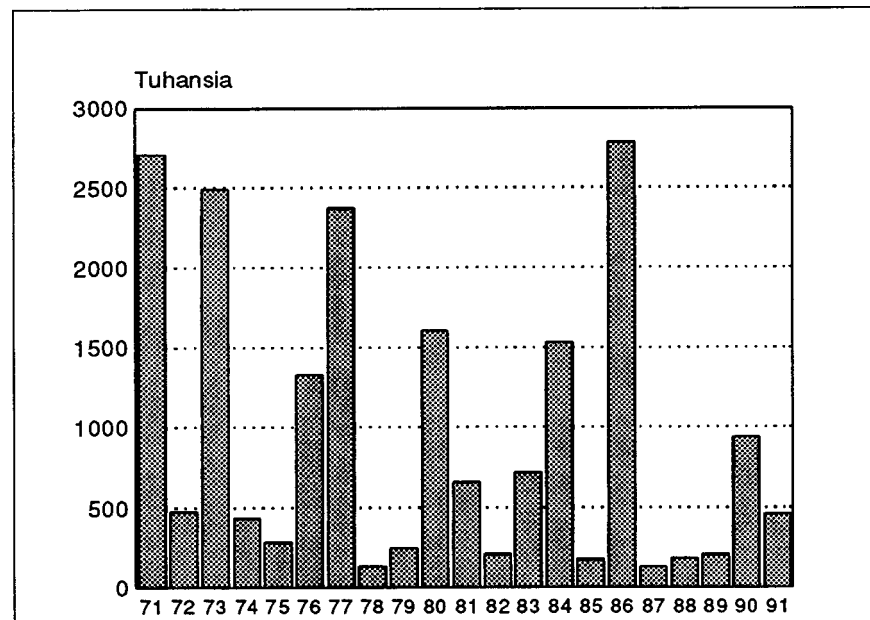
KUVIO 1. – FIGUR 1. – FIGURE 1.

Työtaistelut 1971 – 91
 Arbetskonflikter 1971 – 91
 Labour disputes 1971 – 91

KUVIO 2. – FIGUR 2. – FIGURE 2.

Työtaisteluun osallistuneet 1971 – 91
 Av arbetskonfl. berörda 1971 – 91
 Workers involved 1971 – 91

KUVIO 3. – FIGUR 3. – FIGURE 3.

Menetetyt työpäivät 1971 – 91
 Förlorade arbetsdagar 1971 – 91
 Working days lost 1971 – 91

Huomattavimmat työtaistelut 1971 – 1991

Viimeisten kahdenkymmenen vuoden aikana on käyty monta merkittävää työtaistelua. Vuonna 1971 käytiin suuri ns. raskaan metallin lakko, missä menetettiin 2,3 miljoonaa työpäivää. Vuonna 1973 oli laaja rakennusalan lakko ja sulkua sekä pankkitoimihenkilöiden ja teknisten toimihenkilöiden lakot. Vuonna 1977 lakkoilivat autoliikenteen ja kenkä- ja nahkateollisuuden työntekijät. Samana vuonna olivat lakossa myös STTK:n voimalaitosten tekniset toimihenkilöt. Vuonna 1980 käytiin mm. metsurien, metsäkoneenkuljettajien, merimiesten, laivapäällystön ja teollisuustoimihenkilöiden lakot.

Vuoden 1981 loppupuolella lakkoilivat vakuutusvirkaillijat ja seuraavan vuoden touko-kesäkuussa käytiin maa- ja vesirakennusalan lakko. Vuonna 1983 lakkoilivat terveydenhoidon ja farmasia-alan toimihenkilöt. Seuraavana vuonna oli vuorossa suuri ns. AKAVA:n työtaistelu. Siihen osallistui terveydenhoitoalan (TEHY) toimihenkilöt, opettajat, kirjastonhoitajat, sosiaalivirkaillijat ja lastentarhaopettajat. Tuolloin käytiin myös kaupan alan, vaatetusteollisuuden ja auto- ja konekorjaamoiden lakot. Vuoden 1986 suurimmat työtaistelut olivat SAK:n yhteislakko, Virkamiesliiton, rakennusalan, sähköasennusalan, autokoulujen ja aivan vuoden lopulla AKT:n lakot. Vuoden 1987 touko-kuussa lakkoilivat kuljetusalan työntekijät. Vuonna 1988 oli YLE:n toimittajien, ns. komennusmiesten ja mm. Tampereen kaupungin liikennelaitoksen kuljettajien työtaistelu. Vuonna 1989 lakkoilivat Auto- ja konekaupan toimihenkilöt maaliskuussa ja samana vuonna olivat myös SAK:n ja KTV:n mielenosoituslakot. Vuoden 1990 huomattavin työtaistelu oli taasen pankkitoimihenkilöiden lakko. Vuoden 1991 suurimmat työtaistelut olivat hotelli- ja ravintola-alan työtaistelu huhtikuun alussa, AKT:n lakko-sulkua kesäkuussa ja lokakuun alussa järjestetty ns. toimintapäivä.

Kansainvälinen vertailtavuus

YK:n työjärjestö ILO ja OECD ovat antaneet omia suosituksiaan työtaistelujen tilastoinnista. Tällä on pyritty saamaan eri maiden hyvinkin erilaiset työtaistelutilastot keskenään vertailukelpoisiksi. Suositukset koskevat mm. työtaistelun määritelmää, työtaistelun syy- ja kestoaluokittelua j.n.e. Esimerkiksi Suomen oma työtaistelun määritelmä poikkeaa ILO:n vastaavasta määritelmästä. ILO¹⁾ suosittaa tilastoitavaksi vain sellaiset työtaistelumuodot, joissa menetetään työtunteja, siis työnseisaukset. Maassamme työtaistelukäsite on laajempi. Työnseisausten lisäksi tilastoidaan myös saarrot, jarrutukset, kieltäytymiset ylityöstä ja muut erittelemättömät painostustoimenpiteet. Näiden kahdella eri määritelmällä laadittujen tilastojen luvut eivät poikkea kovinkaan paljon, sillä muita kuin työnseisauksia esiintyy maassamme aika vähän.

1) Väliaikainen suositus lakko- ja työsulkutilastoista, ILO 1987.

De största arbetskonflikterna 1971 – 1991

Under de senaste tjugo åren har det förekommit flera stora arbetskonflikter. År 1971 drabbades den s.k. tunga metallindustrin av en stor strejk, där 2,3 miljoner arbetsdagar gick förlorade. År 1973 var det en omfattande strejk och lockout inom byggnadsbranschen. Samma år strejkade också banktjänstemännen och de tekniska funktionärerna. År 1977 gick arbetstagarna i biltransportbranschen och sko- och läderindustrin i strejk. Då strejkade också den FTFC-anslutna tekniska kraftverkspersonalen. År 1980 stod bl.a. skogsarbetarna, skogsmaskinförarna, sjömännen, skeppsbefälet och industritjänstemännen i tur.

Mot slutet av 1981 strejkade försäkringstjänstemännen och i maj-juni 1982 var det strejk i anläggningsverksamhetsbranschen. År 1983 var det tjänstemannastrejk i hälsovårds- och farmaciebranschen och 1984 stod den stora s.k. AKAVA-strejken i tur. I den deltog tjänstemännen i hälsovårdsbranschen (TEHY), lärarna, bibliotekarierna, socialarbetarna och barnträdgårdslärarna. Samma år förekom det strejker också inom handeln, konfektionsindustrin och på bil- och maskinreparationsverkstäderna. De största arbetskonflikterna 1986 var FFC:s samstrejk, Tjänstemannaförbundets strejk och strejkerna i byggnadsbranschen, elinstallationsbranschen, bilskolorna och alldeles i slutet av året i Bil- och transportbranschens arbetarförbund. I maj år 1987 gick transportbranschens arbetstagare i strejk. År 1988 strejkade Rundradions redaktörer, de s.k. kommenderingsmännen och bl.a. chaufförerna vid Tammerfors stads trafikverk. År 1989 var Auto-ja konekaupan toimihenkilöliitto (AHT) i strejk i mars-april. Samma år verkställde FFC och KAT demonstrationsstrejker. År 1990 var banktjänstemannastrejken den största arbetskonflikten. De största arbetskonflikterna 1991 var hotell- och restaurangbranschens arbetskonflikt i början av april, Bil- och transportbranschens arbetarförbunds strejk-lockout i juni och den s.k. aktionsdagen som hölls i början av oktober.

Internationell jämförbarhet

FN:s arbetsorganisation ILO och OECD har gett sina egna rekommendationer för statistikföring av arbetskonflikter. På detta sätt har man försökt förbättra jämförbarheten mellan olika länders mycket olikartade statistik över arbetskonflikter. Rekommendationerna gäller bl.a. definitionen av en arbetskonflikt och klassificeringen av arbetskonflikternas orsaker och längd. Till exempel Finlands nationella definition av en arbetskonflikt avviker från ILO:s definition. ILO rekommenderar¹⁾ att endast det slag av arbetskonflikter där arbetstimmar går förlorade, dvs. arbetsinställelser, skall tas med i arbetskonfliktstatistiken. I Finland tillämpas ett vidare begrepp. Utom arbetsinställelser tas också blockader, maskningar, vägran att utföra övertidsarbete och andra icke specificerade påtryckningsåtgärder med i statistiken. Skillnaderna i statistik som har uppgjorts enligt respektive definition är emellertid mycket små, eftersom andra former av arbetskonflikt än arbetsinställelser rätt sällan förekommer hos oss.

1) Interimistisk rekommendation för uppgörandet av statistik över strejker och arbetsblockader, ILO 1987.

OECD suosittaa käytettäväksi tiettyjä minimirajoja, eli vain tietyn suuruusluokan työtaistelut otetaan mukaan tilastoon. Suomen työtaistelutilastossa ei minimirajoja käytetä, vaan kaikki sellaiset työtaistelut, jotka täyttävät työtaistelun määritelmälliset ehdot, otetaan mukaan tilastoon. Tämä käytäntö on omalta osaltaan lisäämässä maamme työtaistelulukujen kokonais määrää, sillä hyvinkin pienet työtaistelut tilastoidaan. Työtaistelu ko. tilaston havaintoyksikkönä ei varsinkaan kansainvälisessä vertailussa ole paras mahdollinen, vaan paremman kuvan jonkin maan työtaistelutilanteesta saa vertaamalla esimerkiksi osallistuneiden työntekijöiden määrää työlliseen työvoimaan (palkansaajiin).

Työtaistelutilasto antaessaan tietoja työtaisteluista kansainvälisten järjestöjen (ILO, OECD) julkaisuihin, käyttää aina kyseisen järjestön tilastointisuosituksia. Tilastokeskus tuottaa työtaistelutiedot sekä ILO:n määritelmän mukaisina, että allamainittujen OECD:n suosittamien minimirajojen mukaisina vuosilta 1971–91.

OECD:n suosittamat minimirajat ovat:

Työtaistelun kesto	< 1 päivä
Osallistuneet työntekijät	< 10 työntekijää
Menetetty työpäivät	≤ 100 työpäivää

Työtaistelutilaston perusaineisto

Tilastokeskuksen työtaistelutilasto on arkistoinut kaiken kyseistä tilastoa koskevan perusaineiston niiltä vuosilta (1967–91), jolloin se on tilastoa julkaissut. Perusaineiston muodostavat eri lähteistä saadut työtaisteluilmoitukset sekä tulosteina syntyneet mm. mg-nauhat. Näitä kaikkia perustietoja Tilastokeskus luovuttaa anomuksesta mm. tutkimustarkoituksiin.

Julkaisut

Työtaistelutilastoa on julkaistu vuodesta 1971 alkaen Tilastotiedotus-sarjassa TY (Työvoima), viime vuosina sarjassa TYÖMARKKINAT. Ennen vuotta 1971 työtaistelut julkaistiin sarjassa PA (Palkat). Työtaistelutilasto julkaisi aina vuoteen 1991 saakka vuosittain yhden laajemman vuosijulkaisun, neljännesvuosijulkaisut ja myös ns. teemajulkaisuja. Mm. vuonna 1990 ilmestyi julkaisu "Sadan vuoden työtaistelut", tuolloin oli kulunut tasan sata vuotta ensimmäisten työtaistelutietojen julkaisemisesta. Vuodesta 1992 alkaen työtaistelutiedot julkaistaan HINNAT-PALKAT-julkaisun yhteydessä. Tilastokeskus tekee myös tarvittaessa tilaajan toivomia erityistulosteita työtaistelutilaston perusaineistosta. Tilastoa koskeviin tiedusteluihin vastaa Jorma Niskavaara, puh. (90) 17 341.

OECD rekommenderar vissa minimigränser, dvs. att endast konflikter av en viss omfattning tas med i statistiken. I den finska statistiken över arbetskonflikter gäller inga minimigränser utan alla arbetskonflikter som uppfyller definitionsvillkoren för en arbetskonflikt tas med. Detta gör att de små arbetskonflikterna blir rätt många och bidrar till att öka det totala antalet arbetskonflikter. Som statistisk observationsenhet är arbetskonflikten inte särskilt åskådlig, i synnerhet inte vid internationella jämförelser. Man får nog en bättre bild av arbetskonfliktssituationen i ett land, om man t.ex. ställer antalet arbetskonfliktdeltagare i relation till hela den sysselsatta arbetskraften (löntagarna).

Då byrån för arbetskonfliktstatistik ger ut uppgifter till internationella organisationers (ILO, OECD) publikationer tillämpas alltid dessa organisationers egna rekommendationer. Statistikcentralen producerar uppgifterna om arbetskonflikter 1971-1990 både enligt ILOs definition och enligt de minimigränser som rekommenderas av OECD (se nedan).

OECD:s minimigränser är:

Arbetskonfliktens längd	< 1 dag
Antalet deltagare	< 10 arbetstagare
Förlorade arbetsdagar	≤ 100 arbetsdagar

Primärmaterialet i statistiken över arbetskonflikter

Statistikcentralens byrå för arbetskonfliktstatistik har arkiverat primärmaterialet för alla de år (1967–90) den producerat statistiken. Primärmaterialet består av arbetskonfliktuppgifter ur olika källor och mg-band med resultat av sammanställningarna. Allt primärmaterial kan på anhållan lämnas ut för bl.a. forskningsändamål.

Publikationer

Statistik över arbetskonflikter har publicerats i Statistikcentralens serie Statistisk rapport TY (Arbetskraft) sedan 1971 och under de senaste åren i serien ARBETSMARKNAD. Före år 1971 publicerades arbetskonflikterna i serien PA (Löner). Byrån för arbetskonfliktstatistik publicerade ända fram till år 1991 en mera omfattande årspublication, kvartalspublicationer och s.k. temapublicationer. År 1990 utkom bl.a. publikationen Arbetskonflikter 1890–1989. Det hade då gått jämnt hundra år sedan de första uppgifterna om arbetskonflikter publicerades. Sedan 1992 publiceras uppgifterna om arbetskonflikter i publikationen PRISER - LÖNER. Vid behov kan Statistikcentralen ur primärmaterialet också ta ut tabeller enligt användarnas egna önskemål. Frågor som gäller statistiken kan ställas till Jorma Niskavaara, tfn (90) 17 341.

Taulujen selityksiä

1. Käsitteet

Työtaistelulla tarkoitetaan työntekijäpuolen tai työnantaja-puolen työn väliaikaista tahallista keskeyttämistä, työstä kieltäytymistä, sen hidastamista tai muuta painostuskeinoa jonkin päämäärän saavuttamiseksi.

Työtaisteluita ovat lakot, työsulut, saarrot, kieltäytymiset ylitöistä, jarrutukset yms. työntekijäin tai työnantajain etujensa ajamiseksi käyttämät keinot. Työtaisteluina tilastoidaan myös mielenosoitus- ja myötätuntolakot, vaikka ne lainsäädännöllisesti eivät työtaisteluita olekaan.

Työtaistelu on tilaston havaintoyksikkö ja perustiedot kerätään toimipaikkakohtaisina. Sama työtaistelu voi käsittää useita toimipaikkoja tai yrityksiä.

Jotta jarrutukset ja kieltäytymiset ylityöstä olisivat työtaisteluita, on tieto saatava molemmilta osapuolilta. Useita toimipaikkoja koskevia työtaisteluita pidetään samana työtaisteluna, jos ne on organisoitu tai niitä johtaa yksi henkilö tai organisaatio.

Vaikka pienten perättäisten työtaisteluiden välillä on kaksi normaalia työpäivää, lasketaan työtaistelu samaksi, jos syy ja organisoija on sama. Kolme normaalia työpäivää pienten työtaisteluiden välillä jakaa ne eri työtaisteluksi.

Alkaneista, jatkuneista ja päättyneistä työtaisteluista julkaistaan vain ko. kuukautta koskevia tietoja. Kaikki muut julkaistavat tiedot koskevat jo päättyneitä työtaisteluita.

Työtaisteluun osallistuneiden määrä tilastoidaan sen päivän mukaan, jolloin osallistujia on eniten.

Välillisesti osallistuneita työntekijöitä ovat samassa toimipaikassa työskennelleet ja työtaistelun vuoksi työtä vaille jääneet työntekijät.

Työtaistelun kesto on työtaistelun alkamis- ja päättymisajankohdan välinen aika työtunteina. Jos työtaistelu kestää useita päiviä, lasketaan päivän pituudeksi 8 tuntia. Yhden ja saman perättäisinä päivinä muutama tunti kerrallaan käydyn työtaistelun kesto saadaan laskemalla päivittäiset kestot yhteen työtunteina.

Tabellförklaringar

1. Begrepp

Arbetskonflikt är en tillfällig och avsiktlig inställelse av arbetstagar- eller arbetsgivarpartens arbete, vägran att arbeta, fördröjande av arbete eller annan påtryckningsåtgärd för att uppnå ett bestämt mål.

Arbetskonflikter är strejker, lock-outer, blockader, vägran att utföra övertidsarbete, maskningar o.d. åtgärder, som arbetstagar eller arbetsgivare tillgriper för att driva sina intressen. Demonstrations- och sympatistrejker statistikförs också som arbetskonflikter trots att de inte är arbetskonflikter enligt lagen.

Statistikens observationsenhet är en arbetskonflikt och primärmaterialen insamlas per arbetsställe. Samma arbetskonflikt kan gälla flera arbetsställen eller företag.

Om maskningar och vägran att utföra övertidsarbete skall räknas som arbetskonflikter bör vardera parten ha gett uppgift därom. Arbetskonflikter som berör flera arbetsställen statistikförs som en enda konflikt om de organiseras eller leds av samma person eller organisation.

Infaller två vanliga arbetsdagar mellan mindre arbetskonflikter blir det i statistiken frågan om en enda konflikt om orsak och organisator fortfarande är desamma. Tre vanliga arbetsdagar mellan konflikter medför däremot en uppdelning i två eller flera separata konflikter.

Uppgifter om arbetskonflikter som inletts, pågår och avslutats publiceras bara månadsvis. Alla andra uppgifter gäller redan avslutade arbetskonflikter.

Antalet deltagare i en arbetskonflikt statistikförs enligt den dag deltagarantalet varit störst.

Indirekt berörs arbetstagar som är anställda på arbetsstället i fråga och som blir arbetslösa till följd av en arbetskonflikt.

Arbetskonfliktens längd är tiden fr.o.m. arbetskonfliktens början till dess slut räknat i arbetstimmar. Om arbetskonflikten varar flera dagar är en dag 8 timmar lång. Längden för en arbetskonflikt som varar några timmar i taget flera dagar i rad uträknas genom att addera antalet konflikttimmar per dag.

Neuvotteluina pidetään sellaista tapahtumasarjaa, jossa yrityksen johdon ja työntekijän, heidän ammattiosastona, liittojen tai sovittelijain toimesta on yritetty odotettavissa oleva työtaistelu-uhka poistaa.

Ilmoitus työtaistelusta katsotaan tapahtuneeksi, jos se on tehty vähintään kaksi viikkoa ennen työtaistelun alkamista.

Työtaistelu on valtakunnallinen, jos sitä johtaa ammattiliitto tai jokin muu yhteinen organisaatio koko valtakunnan alueella. Valtakunnallisia työtaisteluja ei niiden laajuuden vuoksi tilastoida toimipaikkakohtaisesti ja sen vuoksi ei niistä saada tietoja toimipaikkojen lukumääristä.

2. Tietojen lähteet

Tiedot tapahtuneesta työtaistelusta kerätään sekä työnantajilta että työntekijöiltä. Lisäksi tietoja työtaisteluista kerätään jatkuvalla lehtiseurannalla.

3. Luokitukset

Toimialaluokitus. Tilastossa käytetään Tilastokeskuksen toimialaluokitusta, TOL 1988.

Förhandlingar är en process då företagsledning och arbetstagare, fackavdelning, fackförbund eller förlikningsman försöker undanröja ett hot om arbetskonflikt.

Anmälan om arbetskonflikt är gjord om den lämnats minst två veckor innan arbetskonflikten börjat.

En arbetskonflikt är riksomfattade om den leds av ett fackförbund eller någon annan gemensam organisation som omspannar hela landet. P.g.a. de riksomfattande arbetskonflikternas omfattning uppgörs det inte statistik enligt arbetställe för dem. Vid dessa konflikter går det därför inte att få uppgifter om hur många arbetställen konflikten berör.

2. Källor

Uppgifter om arbetskonflikter insamlas både av arbetsgivare och arbetstagare. Dessutom har Statistikcentralen fortlöpande bevakning av tidningspressen.

3. Klassificeringar

Näringsgrensindelningen. I statistiken används Statistikcentralens näringsgrensindelning, NI 1988.

Explanation for tables

1. Concepts

A labour dispute is a deliberate, temporary workstoppage by employees or employers, refusal to work, go-slow or some other means of exerting pressure in order to achieve a goal.

Labour disputes include strikes, lock-outs, blockades, overtime bans, go-slows and other comparable means that employees or employers use to further their interests. Statistically, demonstration and sympathetic strikes are also treated as labour disputes, although they are not labour disputes from the point of view of legislation.

Labour dispute is the statistical observation unit, and the primary data are collected by the establishment. The same labour dispute can involve several establishments and enterprises.

Go-slows and overtime bans are treated as labour disputes if notice of them is obtained from both parties. Labour disputes affecting several establishments are treated as one if they are organized or directed by one person or organization.

Small consecutive labour disputes separated by two normal working days are treated as one if the cause and the organizer are the same. Labour disputes separated by three normal working days are treated as separate labour disputes.

Data on the **start, continuation or termination of labour disputes** are published only for the month in question. All other data published on labour disputes relate to disputes already terminated.

The number of workers involved in a labour dispute is the largest number of workers involved in the dispute on any single day.

Workers indirectly involved in a labour dispute are workers who have been working in the same establishment and who have lost their jobs because of the labour dispute.

The duration of a labour dispute is the period of time in working hours between the start and the conclusion of the labour dispute. If a labour dispute lasts several days, a day is considered to be the equivalent of eight hours. The duration of a labour dispute lasting a few hours at a time during successive days is calculated by adding up the hours that the dispute lasted each day.

Negotiations refer to a process in which company management, employees, their trade union locals, trade unions, or arbitrators try to eliminate the threat of an impending labour dispute.

A labour dispute is nation-wide if a trade union or some other joint organization leads it throughout the country. Because of the scope of nation-wide labour disputes, statistics on them are not compiled by the establishment. Therefore, they do not contain data on the number of establishments.

2. Data sources

Data on labour disputes are collected from both employers and employees. In addition, data on labour disputes are collected through continuous press follow-up.

3. Classifications

Standard Industrial Classifications. The statistics of labour disputes use the Central Statistical Office's Standard Industrial Classification, SIC 1988.

Summary

Labour disputes in 1991

According to the data gathered by Statistics Finland, there were 284 labour disputes in Finland in 1991. The disputes involved nearly 167,000 workers and resulted in the loss of slightly over 458,000 working days. In comparison with the previous year, the number of labour disputes fell by 171, that of workers involved by 78,000, and that of working days lost by more than a half. The incidence of labour disputes has fallen significantly over the past few years, approaching the level of the early seventies. The number of small local strikes has fallen perhaps the most.

There were two major labour disputes and one so-called action day in Finland last year. The first dispute, in early April, involved a strike by hotel and restaurant workers. The second major dispute, in June, involved a strike-lockout of transport workers. In October, a so-called action day was arranged to demonstrate against the Government's economic and fiscal policies.

The number of workers involved in a labour dispute averaged 587 in 1991, compared with 538 in the previous year. The nearly 167,000 workers involved in labour

disputes accounted for 7.1 per cent of the employed labour force. For 1990, the corresponding percentage was 9.9 and for the record year of 1977 as high as 35.2.

In 1991, 77 per cent of all labour disputes occurred within industry, mostly in the field of machinery and equipment manufacture. The number of workers involved in labour disputes was highest in the hotel and restaurant business. The number of lost working days was highest in the transport industry. In terms of gross wages, last year's labour disputes resulted in the loss of a total of nearly 176 million Finnish marks.

Strikes were by far the most common form of industrial action in 1991, accounting for no less than 90 per cent of all labour disputes. There were 12 sympathetic strikes, one lockout, and 15 overtime bans.

In 1991, there were 20 labour disputes that involved salaried employees, accounting for 7 per cent of all labour disputes and for 43 per cent of all work-hours lost. In 1990, as a result of a massive banking strike, labour disputes involving salaried employees accounted for 92 per cent of all work-hours lost.

TAULUJA – TABELLER
TABLES

1. Työtaistelut, niihin suoraan ja välillisesti osallistuneet työntekijät sekä menetetyt työpäivät vuosina 1960–1991
Arbetskonflikter, av dem direkt och indirekt berörda arbetstagare samt förlorade arbetsdagar åren 1960–1991
Labour disputes, workers direct and indirect involved in disputes and working days idle 1960–1991

Vuosi År Year	Työtaisteluja Arbetskonflikter Labour disputes	Työntekijöitä Arbetstagare Workers involved			Menetettyjä työpäiviä Förlorade arbetsdagar Working days idle	
		Lukumäärä Antal Number	Työtaistelua kohden Per arbets- konflikt Per labour dispute	Prosentt. työllisistä Procent av sysselsatta Percent of employed	Lukumäärä Antal Number	Työtaist. osall. kohden Per arbets- tagare Per worker involved
1960	44	19 300	439	0,9	96 200	5,0
1961	51	45 200	886	2,1	41 400	0,9
1962	46	7 000	152	0,3	33 000	4,7
1963	66	104 600	1 585	4,8	1 380 300	13,2
1964	76	26 900	354	1,2	58 400	2,2
1965	29	7 000	241	0,3	16 000	2,3
1966	150	66 100	441	3,0	122 900	1,9
1967	43	26 600	619	1,2	320 700	12,1
1968	68	26 800	394	1,2	282 300	10,5
1969	158	83 200	527	3,9	161 100	1,9
1970	240	201 600	840	9,3	233 200	1,2
1971*	838	403 300	481	18,6	2 711 100	6,7
1972	849	239 700	282	11,0	473 100	2,0
1973	1 009	678 200	672	30,6	2 496 900	3,7
1974	1 788	370 700	207	16,3	434 800	1,2
1975	1 530	215 100	141	9,7	284 200	1,3
1976	3 282	512 700	156	23,8	1 325 500	2,6
1977	1 673	743 800	445	35,2	2 374 700	3,2
1978	1 237	164 600	133	7,9	132 400	0,8
1979	1 753	228 960	131	10,7	243 400	1,1
1980	2 238	413 140	185	18,8	1 605 600	3,9
1981	1 612	492 960	306	22,0	659 100	1,3
1982	1 240	167 500	135	7,0	207 600	1,2
1983	1 940	421 840	217	17,7	719 700	1,7
1984	1 710	562 480	329	23,3	1 526 900	2,7
1985	848	171 350	202	7,0	174 300	1,0
1986	1 225	602 730	492	24,8	2 787 600	4,6
1987	802	99 290	124	4,1	130 890	1,3
1988	1 353	244 070	180	10,0	179 820	0,7
1989	629	158 480	252	6,4	204 210	1,3
1990	455	244 760	538	9,9	935 150	3,8
1991	284	166 770	587	7,1	458 340	2,7

* Vuodesta 1971 alkaen luvut eivät ole vertailukelpoisia edellisiin vuosiin uudistetun tilastointimenetelmän johdosta.
På grund av att metoden för uppgörandet av statistiken har förnyats är talen fr.o.m. 1971 inte jämförbara med talen för tidigare år.
Since the statistical method has been renewed, the figures from 1971 onwards are not comparable with those for earlier years.

2. Työtaistelut, niihin osallistuneet työntekijät sekä menetetyt työpäivät kuukausittain vuonna 1991
Arbetskonflikter, av dem berörda arbetstagare samt förlorade arbetsdagar månatligen år 1991
Labour disputes, workers involved in disputes and working days idle monthly in 1991

Kuukausi Månad Month	Työtaisteluita Arbetskonflikter Labour disputes	Työntekijöitä Arbetstagare Workers involved	Menetettyjä työpäiviä Förlorade arbetsdagar Working days idle
I	23	2 880	2 330
II	10	2 210	1 650
III	22	35 700	2 940
IV	43	52 870	210 800
V	58	11 840	6 740
VI	26	26 330	214 620
VII	4	640	430
VIII	13	2 930	1 420
IX	37	11 130	6 810
X	22	15 750	8 410
XI	19	3 620	1 800
XII	7	870	390

3. Työtaistelut, toimipaikat, työntekijät sekä menetetyt työtunnit ja palkat alkamis- ja päättymisajankohdan mukaan
 kuukausittain vuonna 1991
 Arbetskonflikter, arbetsställen, arbetstigare samt förlorade arbetstimmar och löner efter inlednings- och avslutningstidpunkt
 månatligen år 1991
 Labour disputes, establishments, workers, working hours idle and wages lost monthly according to beginning and ending
 time of dispute in 1991

Kuukausi Månad Month	Työtaisteluiden ajoitt. kuukausittain Arbetskonflikternas tidsmässiga fördelning månadsvis Timing of labour disputes monthly	Työ- taisteluita Arbets- konflikter Number of labour disputes	Toimi- paikkoja Arbets- ställen Number of estab- lishments	Työntekijöitä Arbetstagare Workers			Mene- tetyjä työtunteja För- lorade arbets- timmar Working hours idle	Mene- tykset brutto- palkkoina Förlorade bruttolöner Gross wages lost (mk)	
				Toimi- paikoissa ¹⁾ På arbets- ställen In estab- lishments	Työtaisteluun osallistuneita Av arbetskonfl. berörda Workers involved				
					Suoraan Direkt Direct	Väilillisesti Indirekt Indirect			Yhteensä Sammanlagt Total
I	Alkaneet ja päättyneet – Inledda och avslutade – Disputes begun and ended	23	23	5 020	2 884	-	2 884	18 649	989 600
	Alkaneet – Inledda – Disputes begun	-	-	-	-	-	-	-	-
	Päättyneet – Avslutade – Disputes ended	-	-	-	-	-	-	-	-
	Jatkuneet – Fortsatta – Disputes continued	-	-	-	-	-	-	-	-
	Yhteensä – Sammanlagt – Total	23	23	5 020	2 884	-	2 884	18 649	989 600
II	Alkaneet ja päättyneet – Inledda och avslutade – Disputes begun and ended	10	10	5 126	2 211	-	2 211	13 225	657 200
	Alkaneet – Inledda – Disputes begun	-	-	-	-	-	-	-	-
	Päättyneet – Avslutade – Disputes ended	-	-	-	-	-	-	-	-
	Jatkuneet – Fortsatta – Disputes continued	-	-	-	-	-	-	-	-
	Yhteensä – Sammanlagt – Total	10	10	5 126	2 211	-	2 211	13 225	657 200
III	Alkaneet ja päättyneet – Inledda och avslutade – Disputes begun and ended	22	22	37 086	35 697	-	35 697	23 480	1 016 340
	Alkaneet – Inledda – Disputes begun	1	3	32 499	32 499	-	32 499	519 999	23 400 000
	Päättyneet – Avslutade – Disputes ended	-	-	-	-	-	-	-	-
	Jatkuneet – Fortsatta – Disputes continued	-	-	-	-	-	-	-	-
	Yhteensä – Sammanlagt – Total	23	25	69 585	68 196	-	68 196	543 479	24 416 340
IV	Alkaneet ja päättyneet – Inledda och avslutade – Disputes begun and ended	42	81	26 932	20 367	-	20 367	126 372	7 675 640
	Alkaneet – Inledda – Disputes begun	-	-	-	-	-	-	-	-
	Päättyneet – Avslutade – Disputes ended	1	8	32 500	32 500	-	32 500	1 560 000	70 714 800
	Jatkuneet – Fortsatta – Disputes continued	-	-	-	-	-	-	-	-
	Yhteensä – Sammanlagt – Total	43	89	59 432	52 867	-	52 867	1 686 372	78 390 440
V	Alkaneet ja päättyneet – Inledda och avslutade – Disputes begun and ended	58	58	14 283	11 594	250	11 844	53 957	2 814 510
	Alkaneet – Inledda – Disputes begun	-	-	-	-	-	-	-	-
	Päättyneet – Avslutade – Disputes ended	-	-	-	-	-	-	-	-
	Jatkuneet – Fortsatta – Disputes continued	-	-	-	-	-	-	-	-
	Yhteensä – Sammanlagt – Total	58	58	14 283	11 594	250	11 844	53 957	2 814 510

1) tai osasto – eller avdelningen – or division

3. Jatkuu – Forts. – Cont.

Kuukausi Månad Month	Työtaisteluiden ajoitt. kuukausittain Arbetskonflikternas tidsmässiga fördelning månadsvis Timing of labour disputes monthly	Työ- taisteluita Arbets- konflikter Number of labour disputes	Toimi- paikkoja Arbets- ställen Number of estab- lishments	Työntekijöitä Arbetstagare Workers			Mene- tetyjä työtunteja För- lorade arbets- timmar Working hours idle	Mene- tykset brutto- palkkoina Förlorade bruttolöner Gross wages lost (mk)	
				Toimi- paikoissa ¹⁾ På arbets- ställen In estab- lishments	Työtaisteluun osallistuneita Av arbetskonfl. berörda Workers involved				
					Suoraan Direkt Direct	Välillisesti Indirekt Indirect			Yhteensä Sammanlagt Total
VI	Alkaneet ja päättyneet – Inledda och avslutade – Disputes begun and ended	26	35	26 804	26 331	-	26 331	1 716 979	84 157 010
	Alkaneet – Inledda – Disputes begun	-	-	-	-	-	-	-	-
	Päättyneet – Avslutade – Disputes ended	-	-	-	-	-	-	-	-
	Jatkuneet – Fortsatta – Disputes continued	-	-	-	-	-	-	-	-
	Yhteensä – Sammanlagt – Total	26	35	26 804	26 331	-	26 331	1 716 979	84 157 010
VII	Alkaneet ja päättyneet – Inledda och avslutade – Disputes begun and ended	4	4	752	635	-	635	3 470	169 300
	Alkaneet – Inledda – Disputes begun	-	-	-	-	-	-	-	-
	Päättyneet – Avslutade – Disputes ended	-	-	-	-	-	-	-	-
	Jatkuneet – Fortsatta – Disputes continued	-	-	-	-	-	-	-	-
	Yhteensä – Sammanlagt – Total	4	4	752	635	-	635	3 470	169 300
VIII	Alkaneet ja päättyneet – Inledda och avslutade – Disputes begun and ended	13	13	3 625	2 930	-	2 930	11 334	620 840
	Alkaneet – Inledda – Disputes begun	-	-	-	-	-	-	-	-
	Päättyneet – Avslutade – Disputes ended	-	-	-	-	-	-	-	-
	Jatkuneet – Fortsatta – Disputes continued	-	-	-	-	-	-	-	-
	Yhteensä – Sammanlagt – Total	13	13	3 625	2 930	-	2 930	11 334	620 840
IX	Alkaneet ja päättyneet – Inledda och avslutade – Disputes begun and ended	37	37	14 889	11 129	-	11 129	54 463	2 784 470
	Alkaneet – Inledda – Disputes begun	-	-	-	-	-	-	-	-
	Päättyneet – Avslutade – Disputes ended	-	-	-	-	-	-	-	-
	Jatkuneet – Fortsatta – Disputes continued	-	-	-	-	-	-	-	-
	Yhteensä – Sammanlagt – Total	37	37	14 889	11 129	-	11 129	54 463	2 784 470
X	Alkaneet ja päättyneet – Inledda och avslutade – Disputes begun and ended	22	73	32 923	15 749	-	15 749	67 308	3 332 500
	Alkaneet – Inledda – Disputes begun	-	-	-	-	-	-	-	-
	Päättyneet – Avslutade – Disputes ended	-	-	-	-	-	-	-	-
	Jatkuneet – Fortsatta – Disputes continued	-	-	-	-	-	-	-	-
	Yhteensä – Sammanlagt – Total	22	73	32 923	15 749	-	15 749	67 308	3 332 500

1) tai osasto – eller avdelningen – or division

3. Jatkuu – Forts. – Cont.

Kuukausi Månad Month	Työtaisteluiden ajoitt. kuukausittain Arbetskonflikternas tidsmässiga fördelning månadsvis Timing of labour disputes monthly	Työ- taisteluita Arbets- konflikter Number of labour disputes	Toimi- paikkoja Arbets- ställen Number of estab- lishments	Työntekijöitä Arbetstagare Workers			Mene- tettyjä työtunteja För- lorade arbets- timmar Working hours idle	Mene- tykset brutto- palkkoina Förlorade bruttolöner Gross wages lost (mk)	
				Toimi- paikoissa ¹⁾ På arbets- ställen In estab- lishments	Työtaisteluun osallistuneita Av arbetskonfl. berörda Workers involved				
					Suoraan Direkt Direct	Väillisesti Indirekt Indirect			Yhteensä Sammanlagt Total
XI	Alkaneet ja päättyneet – Inledda och avslutade – Disputes begun and ended	19	19	4 301	3 621	-	3 621	14 369	745 320
	Alkaneet – Inledda – Disputes begun	-	-	-	-	-	-	-	-
	Päättyneet – Avslutade – Disputes ended	-	-	-	-	-	-	-	-
	Jatkuneet – Fortsatta – Disputes continued	-	-	-	-	-	-	-	-
	Yhteensä – Sammanlagt – Total	19	19	4 301	3 621	-	3 621	14 369	745 320
XII	Alkaneet ja päättyneet – Inledda och avslutade – Disputes begun and ended	7	7	1 077	874	-	874	3 119	147 320
	Alkaneet – Inledda – Disputes begun	-	-	-	-	-	-	-	-
	Päättyneet – Avslutade – Disputes ended	-	-	-	-	-	-	-	-
	Jatkuneet – Fortsatta – Disputes continued	-	-	-	-	-	-	-	-
	Yhteensä – Sammanlagt – Total	7	7	1 077	874	-	874	3 119	147 320

1) tai osasto – eller avdelningen – or division

4. Työtaistelut, toimipaikat, työntekijät sekä menetetyt työtunnit lääneittäin vuonna 1991
Arbetskonflikter, arbetsställen, arbetstagare samt förlorade arbetstimmar länsvis år 1991
Labour disputes, establishments, workers and working hours idle by provinces in 1991

Lääni Län Province	Työtaisteluita Arbetskonflikter Labour disputes		Toimipaikkoja Arbetsställen Number of establishments		Työntekijöitä Arbetstagare Workers involved		Menetettyjä työtunteja Förlorade arbetstimmar Working hours idle	
		%		%		%		%
Uudenmaan – Nylands	45	15,8	48	12,3	9 105	5,5	53 008	1,4
Turun-Porin – Åbo-Björneborgs	65	22,9	88	22,6	19 622	11,8	97 743	2,7
Hämeen – Tavastehus	65	22,9	88	22,6	12 328	7,4	75 645	2,1
Kymen – Kymmene	35	12,3	55	14,1	13 640	8,2	68 468	1,9
Mikkelin – S:t Michels	1	0,4	1	0,3	62	0,0	267	0,0
Pohjois-Karjalan – Norra Karelen	7	2,5	9	2,3	839	0,5	6 900	0,2
Kuopion – Kuopio	6	2,1	8	2,1	1 458	0,9	10 504	0,3
Keski-Suomen – Mellersta Finlands	11	3,9	20	5,1	6 101	3,6	37 116	1,0
Vaasan – Vasa	21	7,4	22	5,6	3 471	2,1	21 402	0,6
Oulun – Uleåborgs	18	6,3	22	5,6	5 255	3,2	19 263	0,5
Lapin – Lapplands	4	1,4	4	1,0	1 759	1,0	1 439	0,0
Ahvenanmaa – Åland	-	-	-	-	-	-	-	-
Valtakunnallinen – Riksomfattande – Nation-wide	6	2,1	25	6,4	93 132	55,8	3 274 970	89,3
Koko maa – Hela riket – Whole country	284	100,0	390	100,0	166 772	100,0	3 666 725	100,0

5. Työtaistelut, toimipaikat, työntekijät sekä menetetyt työtunnit ja palkat toimialoittain vuonna 1991
 Arbetskonflikter, arbetsställen, arbetstagarare samt förlorade arbetstimmar och löner efter näringsgren år 1991
 Labour disputes, establishments, workers, working hours idle and wages lost by branch of industry in 1991

Toimiala Näringsgren Branch of industry	Työ- taisteluita Arbets- konflikter Labour disputes	Toimi- paikkoja Arbets- ställen Estab- lishments	Työntekijöitä Arbetstagarare Workers				Mene- tettyjä työtunteja För- lorade arbets- timmar Working hours idle	Mene- tykset brutto- palkkoina Förlorade bruttolöner Gross wages lost (mk)
			Toimi- paikoissa ¹⁾ På arbets- ställen In estab- lishments	Työtaisteluun osallistuneita Av arbetskonfl. berörda Workers involved				
				Suoraan Direkt Direct	Väilijisesti Indirekt Indirect	Yhteensä Sammanlagt Total		
Teollisuus – Tillverkning – Manufacturing	218	300	92 235	64 023	250	64 273	343 567	18 731 440
Tekstiilien valmistus – Tillverkning av textiler – Textiles manufacture	6	8	870	449	-	449	1 451	62 430
Puutavaran ja puutuotteiden valmistus – Tillverkning av trävaror och produkter av trä – Wood and wood products manu- facture	9	10	763	572	-	572	4 141	200 040
Massan, paperin ja paperituotteiden valmistus – Tillverkning av massa, papper och pappersvaror – Pulp, paper and paper products manufacture	23	61	26 846	20 600	250	20 850	123 947	7 606 580
Kustantaminen ja painaminen – Förlagsverksamhet och tryckning – Publishing and printing	1	1	55	44	-	44	88	6 200
Huonekalujen valmistus – Tillverkning av möbler – Furniture manufacture	2	2	283	197	-	197	256	11 100
Kemikaalien valmistus – Tillverkning av kemikalier – Chemicals manufacture	4	4	75	45	-	45	392	17 750
Kemiallisten tuotteiden valmistus – Tillverkning av kemiska produkter – Chemical products manufacture	1	1	45	43	-	43	688	31 700
Muovituotteiden valmistus – Tillverkning av plastvaror – Plastic products manufacture	3	8	699	599	-	599	4 595	203 240
Lasi-, savi- ja kivituuotteiden valmistus – Tillverkning av glas-, ler- och sten- produkter – Glass, clay and stone products manufacture	4	10	905	806	-	806	4 540	233 650
Metallien valmistus – Metallindustri – Basic metal industries	22	26	20 352	6 032	-	6 032	22 263	1 206 790
Metallituotteiden valmistus – Tillverkning av metallvaror – Fabricated metal products manufacture	12	13	1 037	756	-	756	4 566	251 270
Koneiden ja laitteiden valmistus – Tillverkning av maskiner – Machinery and equipment manufacture	76	89	20 332	16 608	-	16 608	99 479	5 081 520
Sähkötekniisten tuotteiden valmistus – Tillverkning av eltekniska produkter – Electrical products manufacture	25	32	6 402	4 593	-	4 593	22 477	1 026 790
Instrumenttien ja hienomekaanisten tuotteiden valmistus – Tillverkning av instrument och finmekaniska produkter – Instruments and fine-mechanical appa- ratus manufacture	3	3	360	346	-	346	2 502	115 000
Laivojen valmistus ja korjaus – Byggande och reparation av fartyg – Ship building and repair	19	21	12 348	11 547	-	11 547	45 597	2 299 810
Muiden kulkuneuvojen valmistus – Tillverkning av andra fordon – Other transport equipment manufacture	8	11	863	786	-	786	6 585	377 570
Rakentaminen – Byggverksamhet – Construction	7	9	14 329	4 953	-	4 953	11 693	558 460
Talonrakentaminen – Husbyggande – Building construction	2	3	13 859	4 659	-	4 659	9 554	446 500
Rakennusasennus ja viimeistely – Bygginstallation och slutbehandling – Building installation and finishing work	5	6	470	294	-	294	2 139	111 960

1) tai osasto – eller avdelningen – or division

5. Jatkuu – Forts. – Cont.

Toimiala Näringsgren Branch of industry	Työ- taisteluita Arbets- konflikter Labour disputes	Toimi- paikkoja Arbets- ställen Estab- lishments	Työntekijöitä Arbetstagare Workers			Mene- tettyjä työtunteja För- lorade arbets- timmar Working hours idle	Mene- tykset brutto- palkkoina Förlorade bruttolöner Gross wages lost (mk)	
			Toimi- paikoissa ¹⁾ På arbets- ställen In estab- lishments	Työtaisteluun osallistuneita Av arbetskonfl. berörda Workers involved				
				Suoraan Direkt Direct	Väillisesti Indirekt Indirect			Yhteensä Sammanlagt Total
Kauppa – Handel – Wholesale and retail trade	4	4	406	397	-	397	2 586	160 320
Tukkukauppa – Partihandel – Wholesale trade	1	1	19	19	-	19	76	6 080
Vähittäiskauppa – Detaljhandel – Retail trade	1	1	244	244	-	244	1 066	53 440
Moottoriajoneuvojen kauppa, huolto ja korjaus – Handel med motorfordon samt service och reparations – Wholesale and retail trade, service and repair of motor vehicles	2	2	143	134	-	134	1 444	100 800
Majoitus- ja ravitsemistoiminta – Hotell- och restaurangverksamhet – Hotel and restaurants	5	11	65 220	65 048	-	65 048	1 561 640	70 768 300
Hotelli- ja muu majoitustoiminta – Hotell- och annan inkvarteringsverksamhet – Hotel and other accommodations industry	1	1	4 063	4 063	-	4 063	195 000	8 839 350
Ravitsemistoiminta – Restaurang- verksamhet – Restaurant industry	4	10	61 157	60 985	-	60 985	1 366 640	61 928 950
Kuljetus – Transport – Transport	46	56	32 516	31 738	-	31 738	1 744 741	85 436 110
Tieliikenne – Vägtrafik – Road transport	5	11	20 664	20 664	-	20 664	1 400 549	68 047 440
Ilmaliikenne – Luftfart – Air transport	2	2	1 031	579	-	579	2 874	163 000
Liikennettä palveleva toiminta – Tjänster för trafiken – Services to transport	39	43	10 821	10 495	-	10 495	341 318	17 225 670
Tietoliikenne – Post och telekommunikationer – Communication								
Teleliikenne – Telekommunikationer – Telecommunications services	2	7	334	126	-	126	864	41 730
Kiinteistö-, puhtaus- ja vuokrauspalvelut – Fastighets-, rengörings- och uthyrings- tjänster – Real-estate, cleaning and rental services								
Puhtaanapito- ja pesulatoiminta – Renhållning och tvätterverksamhet – Cleaning and laundry services	2	2	233	192	-	192	1 494	121 890
Tekninen palvelu ja palvelut liike-elämälle – Tekniska tjänster och uppdrags- verksamhet – Technical and business services								
Muut palvelut liike-elämälle – Övrig uppdragsverksamhet – Other business services	1	1	45	45	-	45	140	6 600
Yhteensä – Sammanlagt – Total	285	390	205 318	166 522	250	166 772	3 666 725	175 824 850

1) tai osasto – eller avdelningen – or division

6. Työtaistelut, niihin osallistuneet työntekijät, menetetyt työtunnit ja palkat toimialoittain työtaistelun muodon mukaan jaoteltuna vuonna 1991
 Arbetskonflikter, av dem berörda arbetstagare, förlorade arbetstimmar och löner efter näringsgren och efter arbetskonfliktens typ år 1991
 Labour disputes, workers, working hours idle and wages lost by branch of industry and by type of labour dispute in 1991

Toimiala Näringsgren Branch of industry	Työtaistelun muoto Arbetskonfliktens typ Type of labour dispute	Työtaisteluita Arbets- konflikter Number of Labour disputes	Työtaisteluuun osallistuneita työntekijöitä Av arbets- konflikter berörda arbetstagare Workers involved	Menetettyjä työtunteja Förlorade arbetstimmar Working hours idle	Menetykset bruttopalkkoina Förlorade bruttolöner Gross wages lost (mk)
Tekstiilien valmistus – Tillverkning av textiler – <i>Textiles manufacture</i>	Lakko – Strejk – Strike	6	449	1 451	62 430
Puutavaran ja puutuotteiden valmistus – Tillverkning av trävaror och produkter av trä – <i>Wood and wood products manu- facture</i>	Lakko – Strejk – Strike	9	572	4 141	200 040
Massan, paperin ja paperituotteiden valmistus – Tillverkning av massa, papper och pappersvaror – <i>Pulp, paper and paper products manufacture</i>	Lakko – Strejk – Strike	23	20 850	123 947	7 606 580
	Myötätuntolakko – Sympati- strejk – <i>Sympathetic strike</i>	18	17 294	122 225	7 522 020
	Kielt. ylityöstä – Vägrat utföra övertidsarbeten – <i>Overtime ban</i>	3	435	1 722	84 560
		2	3 121	-	-
Kustantaminen ja painaminen – Förlags- verksamhet och tryckning – <i>Publishing and printing</i>	Lakko – Strejk – Strike	1	44	88	6 200
Huonekalujen valmistus – Tillverkning av möbler – <i>Furniture manufacture</i>	Lakko – Strejk – Strike	2	197	256	11 100
	Kielt. ylityöstä – Vägrat utföra övertidsarbeten – <i>Overtime ban</i>	1	64	256	11 100
		1	133	-	-
Kemikaalien valmistus – Tillverkning av kemikalier – <i>Chemicals manufacture</i>	Lakko – Strejk – Strike	4	45	392	17 750
Kemiallisten tuotteiden valmistus – Till- verkning av kemiska produkter – <i>Chemical products manufacture</i>	Lakko – Strejk – Strike	1	43	688	31 700
Muovituotteiden valmistus – Tillverkning av plastvaror – <i>Plastic products manu- facture</i>	Lakko – Strejk – Strike	3	599	4 595	203 240
Lasi-, savi- ja kivituoitt. valmistus – Till- verkning av glas-, ler- och stenprodukter – <i>Glass, clay and stone products manu- facture</i>	Lakko – Strejk – Strike	4	806	4 540	233 650
Metallien valmistus – Metallindustri – <i>Basic metal industries</i>	Lakko – Strejk – Strike	22	6 032	22 263	1 206 790
Metallituotteiden valmistus – Tillverkning av metallivaror – <i>Fabricated metal pro- ducts manufacture</i>	Lakko – Strejk – Strike	12	756	4 566	251 270
	Lakko – Strejk – Strike	11	676	4 566	251 270
	Kielt. ylityöstä – Vägrat utföra övertidsarbeten – <i>Overtime ban</i>	1	80	-	-
Koneiden ja laitteiden valmistus – Till- verkning av maskiner – <i>Machinery and equipment manufacture</i>	Lakko – Strejk – Strike	76	16 608	99 479	5 081 520
	Lakko – Strejk – Strike	71	15 449	95 906	4 885 840
	Myötätuntolakko – Sympati- strejk – <i>Sympathetic strike</i>	2	559	3 573	195 680
	Kielt. ylityöstä – Vägrat utföra övertidsarbeten – <i>Overtime ban</i>	3	600	-	-
Sähkötekni- sten tuott. valmistus – Till- verkning av eltek- niska produkter – <i>Electrical products manufacture</i>	Lakko – Strejk – Strike	25	4 593	22 477	1 026 790
	Lakko – Strejk – Strike	22	4 518	22 241	1 018 330
	Myötätuntolakko – Sympati- strejk – <i>Sympathetic strike</i>	1	59	236	8 460
	Kielt. ylityöstä – Vägrat utföra övertidsarbeten – <i>Overtime ban</i>	2	16	-	-

6. Jatkuu – Forts. – Cont.

Toimiala Näringsgren Branch of industry	Työtaistelun muoto Arbetskonfliktens typ Type of labour dispute	Työtaisteluita Arbets- konflikter Number of Labour disputes	Työtaisteluun osallistuneita työntekijöitä Av arbets- konflikter berörda arbetstagare Workers involved	Menetettyjä työtunteja Förlorade arbetstimmar Working hours idle	Menetykset bruttopalkkoina Förlorade bruttolöner Gross wages lost (mk)
Instrumenttien valmistus – Tillverkning av instrument – Instruments manufacture		3	346	2 502	115 000
	Lakko – Strejk – Strike	2	246	2 102	95 000
	Myötätuntolakko – Sympati- strejk – Sympathetic strike	1	100	400	20 000
Laivojen valmistus ja korjaus – Byggnade och reparation av fartyg – Ship building and repair		19	11 547	45 597	2 299 810
	Lakko – Strejk – Strike	14	9 246	45 597	2 299 810
	Kielt. ylityöstä – Vägrat utföra övertidsarbeten – Overtime ban	5	2 301	-	-
Muiden ajoneuvojen valmistus – Tillverk- ning av andra fordon – Other transport equipment manufacture		8	786	6 585	377 570
	Lakko – Strejk – Strike	7	726	6 345	366 770
	Myötätuntolakko – Sympati- strejk – Sympathetic strike	1	60	240	10 800
Talonrakentaminen – Husbyggande – Building construction	Lakko – Strejk – Strike	2	4 659	9 554	446 500
Rakennusasennus ja viimeistely – Bygginstallation och slutbehandling – Building installation and finishing work		5	294	2 139	111 960
	Lakko – Strejk – Strike	4	289	2 112	110 260
	Myötätuntolakko – Sympati- strejk – Sympathetic strike	1	5	27	1 700
Tukkukauppa – Partihandel – Wholesale trade	Lakko – Strejk – Strike	1	19	76	6 080
Vähittäiskauppa – Detaljhandel – Retail trade	Lakko – Strejk – Strike	1	244	1 066	53 440
Moottoriajoneuvojen kauppa – Handel av motorfordon – Wholesale and retail trade of motor vehicles	Lakko – Strejk – Strike	2	134	1 444	100 800
Hotelli- ja muu majoitustoiminta – Hotell- och annan inkvarteringsverksamhet – Hotel and other accommodations industry	Lakko – Strejk – Strike	1	4 063	195 000	8 839 350
Ravitsemistoiminta – Restaurang- verksamhet – Restaurant industry		4	60 985	1 366 640	61 928 950
	Lakko – Strejk – Strike	3	28 485	1 366 640	61 928 950
	Kielt. ylityöstä – Vägrat utföra övertidsarbeten – Overtime ban	1	32 500	-	-
Tieliikenne – Vägtrafik – Road transport		5	20 664	1 400 549	68 047 440
	Lakko – Strejk – Strike	3	10 323	572 195	24 032 440
	Myötätuntolakko – Sympati- strejk – Sympathetic strike	1	41	354	15 000
	Työsulku – Lockout – Lock-out	1	10 300	828 000	44 000 000
Ilmaliikenne – Luftfart – Air transport	Lakko – Strejk – Strike	2	579	2 874	163 000
Liikennettä palveleva toiminta – Tjänster för trafiken – Services to transport	Lakko – Strejk – Strike	39	10 495	341 318	17 225 670
Teleliikenne – Telekommunikationer – Telecommunications services	Lakko – Strejk – Strike	2	126	864	41 730
Puhtaanapito ja pesulatoiminta – Renhåll- ning och tvätteriverksamhet – Cleaning and laundry services	Myötätuntolakko – Sympati- strejk – Sympathetic strike	2	192	1 494	121 890
Muut palvelut liike-elämälle – Övrig uppdragaverksamhet – Other business services	Lakko – Strejk – Strike	1	45	140	6 600

7. Työtaistelut, toimipaikat, työntekijät sekä menetetyt työtunnit työtaistelun keston mukaan vuonna 1991
 Arbetskonflikter, arbetsställen, arbetstagare och förlorade arbetstimmar efter arbetskonfliktens varaktighet år 1991
 Labour disputes, establishments, workers and working hours idle according to duration of labour dispute in 1991

Työtaistelun kesto Arbetskonfliktens varaktighet Duration of labour dispute	Työtaisteluita Arbetskonflikter Labour disputes		Toimipaikkoja Arbetsställen Establishments		Työntekijöitä Arbetstagare Number of workers		Menetettyjä työtunteja Förlorade arbetstimmar Working hours idle	
		%		%		%		%
4 tuntia ja vähemmän – 4 timmar och under – 4 hours and less	103	36,3	136	34,9	26 815	16,1	85 956	2,3
Yli 4 tuntia–8 tuntia – Över 4 timmar–8 timmar – Over 4 hours–8 hours	51	17,9	63	16,2	11 816	7,1	68 575	1,9
Yli 8 tuntia–5 päivää – Över 8 timmar–5 dagar – Over 8 hours–5 days	109	38,4	161	41,3	65 666	39,4	1 798 519	49,0
Yli 5 päivää–10 päivää – Över 5 dagar–10 dagar – Over 5 days–10 days	5	1,8	9	2,3	11 324	6,8	841 675	23,0
Yli 10 päivää–30 päivää – Över 10 dagar–30 dagar – Over 10 days–30 days	1	0,3	6	1,5	12 400	7,4	872 000	23,8
Yli 30 päivää – Över 30 dagar – Over 30 days	-	-	-	-	-	-	-	-
Kestoa ei ole voitu määrittellä – Varaktigheten har ej kunnat definieras – Duration cannot be determined	15	5,3	15	3,8	38 751	23,2	-	-
Yhteensä – Sammanlagt – Total	284	100,0	390	100,0	166 772	100,0	3 666 725	100,0

8. Työtaistelut, toimipaikat, työntekijät sekä menetetyt työtunnit työtaistelun muodon mukaan vuonna 1991
 Arbetskonflikter, arbetsställen, arbetstagare samt förlorade arbetstimmar efter arbetskonfliktens typ år 1991
 Labour disputes, establishments, workers and working hours idle by type of labour dispute in 1991

Työtaistelun muoto Arbetskonfliktens typ Type of labour dispute	Työtaisteluita Arbetskonflikter Labour disputes		Toimipaikkoja Arbetsställen Establishments		Työntekijöitä Arbetstagare Number of workers		Menetettyjä työtunteja Förlorade arbetstimmar Working hours idle	
		%		%		%		%
Lakko – Strejk – Strike	256	90,1	358	91,8	116 270	69,7	2 830 679	77,2
Myötätuntolakko – Sympatiststrejk – Sympathetic strike	12	4,2	12	3,1	1 451	0,9	8 046	0,2
Työsulku – Lockout – Lock-out	1	0,4	5	1,3	10 300	6,2	828 000	22,6
Kielt. ylityöstä – Vägrat utföra över- tidsarbeten – Overtime ban	15	5,3	15	3,8	38 751	23,2	-	-
Jarrutus – Maskning – Go-slow	-	-	-	-	-	-	-	-
Muu – Annan – Other	-	-	-	-	-	-	-	-
Yhteensä – Sammanlagt – Total	284	100,0	390	100,0	166 772	100,0	3 666 725	100,0

9. Työtaistelut, toimipaikat, työntekijät, menetetyt työtunnit sekä palkat työtaisteluihin osallistuneiden työntekijöiden määrän mukaan vuonna 1991

Arbetskonflikter, arbetsställen, arbetstagare, förlorade arbetstimmar samt löner enligt antalet berörda arbetstagare år 1991

Labour disputes, establishments, workers involved, working hours idle and gross wages lost by workers involved in disputes in 1991

Osallistuneet työntekijät Berörda arbetstagare Workers involved	Työtaisteluita Arbetskonflikter Labour disputes		Toimipaikkoja Arbetsställen Establishments		Osallistuneita työntekijöitä Berörda arbetstagare Workers involved		Menetettyjä työtunteja Förlorade arbetstimmar Working hours idle		Menetykset bruttopalkkoina Förlorade bruttolöner Gross wages lost mk	
		%		%		%		%		%
Alle 10 työntekijää – Under 10 arbetstagare – Less than 10 workers .	22	7,7	25	6,4	154	0,1	984	0,0	55 130	0,0
10–100 työntekijää – 10–100 arbetstagare – 10–100 workers	139	48,9	167	42,8	7 538	4,5	48 158	1,3	2 541 560	1,4
101–500 työntekijää – 101–500 arbetstagare – 101–500 workers	100	35,2	146	37,4	37 504	22,5	213 327	5,8	10 490 080	6,0
501–1000 työntekijää – 501–1000 arbetstagare – 501–1000 workers	12	4,3	24	6,2	16 911	10,1	376 980	10,3	20 129 320	11,5
1001–5000 työntekijää – 1001–5000 arbetstagare – 1001–5000 workers	10	3,5	27	6,9	72 165	43,3	3 027 276	82,6	142 608 760	81,1
Yli 5000 työntekijää – Över 5000 arbetstagare – Over 5000 workers	1	0,4	1	0,3	32 500	19,5	-	-	-	-
Yhteensä – Sammanlagt – Total . . .	284	100,0	390	100,0	166 772	100,0	3 666 725	100,0	175 824 850	100,0

10. Työtaistelut, toimipaikat, työntekijät, menetetyt työtunnit sekä palkat työtaisteluissa menetettyjen työpäivien mukaan vuonna 1991

Arbetskonflikter, arbetsställen, arbetstagare, förlorade arbetstimmar samt löner enligt förlorade arbetsdagar år 1991

Labour disputes, establishments, workers involved, working hours idle and gross wages lost by working days idle in 1991

Menetetyt työpäivät Förlorade arbetsdagar Working days idle	Työtaisteluita Arbetskonflikter Labour disputes		Toimipaikkoja Arbetsställen Establishments		Osallistuneita työntekijöitä Berörda arbetstagare Workers involved		Menetettyjä työtunteja Förlorade arbetstimmar Working hours idle		Menetykset bruttopalkkoina Förlorade bruttolöner Gross wages lost mk	
		%		%		%		%		%
Alle 20 työpäivää – Under 20 arbetsdagar – Less than 20 working days	94	33,1	111	28,5	41 210	24,7	7 598	0,2	471 230	0,3
20–99 työpäivää – 20–99 arbetsdagar – 20–99 working days	96	33,8	120	30,8	10 403	6,3	50 832	1,4	2 627 560	1,5
100–1000 työpäivää – 100–1000 arbetsdagar – 100–1000 working days	89	31,3	136	34,9	54 575	32,7	307 735	8,4	16 279 390	9,2
1001–5000 työpäivää – 1001–5000 arbetsdagar – 1001–5000 working days	2	0,7	4	1,0	5 384	3,2	40 560	1,1	2 468 270	1,4
Yli 5000 työpäivää – Över 5000 arbetsdagar – Over 5000 working days	3	1,1	19	4,8	55 200	33,1	3 260 000	88,9	153 978 400	87,6
Yhteensä – Sammanlagt – Total . . .	284	100,0	390	100,0	166 772	100,0	3 666 725	100,0	175 824 850	100,0

11. Työtaistelut, toimipaikat sekä menetetyt työtunnit ilmoitettujen neuvotteluiden mukaan vuonna 1991
Arbetskonflikter, arbetsställen samt förlorade arbetstimmar efter anmälda förhandlingar år 1991
Labour disputes, establishments and working hours idle by number of negotiations in 1991

Työtaisteluita edeltäneitä neuvotteluita Förhandlingar innan arbetskonflikten utbröt Negotiations before labour disputes	Työtaisteluita Arbetskonflikter Labour disputes		Toimipaikkoja Arbetsställen Establishments		Menetettyjä työtunteja Förlorade arbetstimmar Working hours idle	
		%		%		%
Kyllä – Ja – Yes	42	14,8	58	14,9	3 275 507	89,3
Ei – Nej – No	242	85,2	332	85,1	391 218	10,7
Yhteensä – Sammanlagt – Total	284	100,0	390	100,0	3 666 725	100,0

12. Työtaistelut, toimipaikat sekä menetetyt työtunnit työehtosopimuksen voimassaolon mukaan vuonna 1991
Arbetskonflikter, arbetsställen samt förlorade arbetstimmar efter förekomsten av kollektivavtal år 1991
Labour disputes, establishments and working hours idle by valid collective agreement in 1991

Työehtosopimus voimassa Gällande kollektivavtal Collective agreement is valid	Työtaisteluita Arbetskonflikter Labour disputes		Toimipaikkoja Arbetsställen Establishments		Menetettyjä työtunteja Förlorade arbetstimmar Working hours idle	
		%		%		%
Kyllä – Ja – Yes	248	87,3	338	86,7	372 206	10,2
Ei – Nej – No	36	12,7	52	13,3	3 294 519	89,8
Yhteensä – Sammanlagt – Total	284	100,0	390	100,0	3 666 725	100,0

13. Työtaistelut, toimipaikat sekä menetetyt työtunnit työmarkkinajärjestöjen suostumuksen mukaan v. 1991
Arbetskonflikter, arbetsställen samt förlorade arbetstimmar efter arbetsmarknadsorganisationernas medgivande år 1991
Labour disputes, establishments and working hours idle by consent of trade unions in 1991

Työmarkkinajärjestöjen suostumus Arbetsmarknadsorganisationernas medgivande Consent of trade unions	Työtaisteluita Arbetskonflikter Labour disputes		Toimipaikkoja Arbetsställen Establishments		Menetettyjä työtunteja Förlorade arbetstimmar Working hours idle	
		%		%		%
Kyllä – Ja – Yes	4	1,4	20	5,1	3 260 000	88,9
Ei – Nej – No	280	98,6	370	94,9	406 725	11,1
Yhteensä – Sammanlagt – Total	284	100,0	390	100,0	3 666 725	100,0

14. Työtaistelut ja työntekijät työtaistelusta tehdyn ennakoilmoituksen mukaan vuonna 1991
Arbetskonflikter och arbetstagare efter förhandsanmälan om arbetskonflikt år 1991
Labour disputes and workers by advance notice of labour disputes in 1991

Ilmoitus työtaistelun toimeenpanosta Anmälan om igångsättande av arbetskonflikt Notice of execution of labour dispute	Työtaisteluita Arbetskonflikter Labour disputes		Työntekijöitä Arbetstagare Workers	
		%		%
Vastapuolelle tai valtakunnan sovittelijalle – Åt motparten eller riksförlikningsmannen – To opposing party or state arbitrator	4	1,4	87 700	52,6
Ei tehty ilmoitusta – Anmälan har ej gjorts – No notice ...	280	98,6	79 072	47,4
Yhteensä – Sammanlagt – Total	284	100,0	166 772	100,0

15. Työtaistelut ja työntekijät työriidan sopimustavan mukaan vuonna 1991
Arbetskonflikter och arbetstagare efter förlikningsätt år 1991
Labour disputes and workers by made of settlement of labour conflict in 1991

Riita sovittiin Förlikning uppnåddes Conflict solved by agreement	Työtaisteluita Arbetskonflikter Labour disputes		Työntekijöitä Arbetstagare Workers	
		%		%
Osapuolten kesken – Mellan parterna – <i>Between parties of labour conflict</i>	35	12,3	1 544	0,9
Työmarkkinajärjestöjen välityksellä – Genom arbetsmarknadsorganisationernas förmedling – <i>Through labour-market organisations</i>	6	2,1	88 118	52,8
Muulla tavoin – På annat sätt – <i>Other way</i>	88	31,0	19 535	11,8
Määraaikainen – Tidsbegränsad arbetskonflikt – <i>Set period labour dispute</i>	155	54,6	57 575	34,5
Yhteensä – Sammanlagt – Total	284	100,0	166 772	100,0

16. Työtaistelut, toimipaikat, työntekijät sekä menetetyt työtunnit ilmoitetun syyn mukaan vuonna 1991
Arbetskonflikter, arbetsställen, arbetstagare samt förlorade arbetstimmar efter uppgiven orsak år 1991
Labour disputes, establishments, workers and working hours idle by reported motive in 1991

Työtaistelun syy Arbetskonfliktens orsak Cause of labour dispute	Työtaisteluita Arbetskonflikter Labour disputes		Toimipaikkoja Arbetsställen Establishments		Osallistuneita työntekijöitä Berörda arbetstagare Workers involved			Menetettyjä työtunteja Förlorade arbetstimmar Working hours idle	
		%		%	Suoraan Direkt Direct	Välillisesti Indirekt Indirect	Yhteensä Sammanlagt Total		%
Palkkavaatimus, jälkeenjäneisyys, urakka- tai muu hinnoittelu – Löneanspråk, eftersläpning, ackordsättning el. annan lönesättning – <i>Wage or salary demand, lagging rates of pay, piece or other rates</i>	51	18,0	63	16,2	42 032	-	42 032	1 601 878	43,8
Työvoiman vähennys, lomautus tai niiden uhka – Nedsärning av arbetskraft permittering eller hot därom – <i>Cut in labour force, layoff or threat of cut or layoff</i>	95	33,5	95	24,3	16 407	-	16 407	100 058	2,7
Työntutkimus, työnjohto, työnjärjestely – Arbetsstudier, arbetsledning, arbetsarrangemang – <i>Work study, management, working arrangements</i>	22	7,7	22	5,6	1 474	-	1 474	7 973	0,2
Työolosuhteet, työsuojelu – Arbetsförhållanden, arbetarskydd – <i>Working conditions, labour protection</i>	1	0,3	1	0,3	135	-	135	276	0,0
Muu sisäinen syy – Annan intern orsak – <i>Other internal cause</i>	34	12,0	35	9,0	2 806	250	3 056	19 370	0,5
Alan työ- tai virkaehtosopimus – Kollektiv eller tjänstekollektivavtal inom branschen – <i>Industry's collective bargaining agreement</i>	43	15,1	85	21,8	75 621	-	75 621	1 826 223	49,8
Tukitoimenpide – Stödåtgärd – <i>Sympathetic action</i>	12	4,2	12	3,1	1 451	-	1 451	8 046	0,2
Muu ulkoinen syy – Annan extern orsak – <i>Other external cause</i>	26	9,2	77	19,7	26 596	-	26 596	102 901	2,8
Yhteensä – Sammanlagt – Total	284	100,0	390	100,0	166 522	250	166 772	3 666 725	100,0

17. Työtaistelut, toimipaikat, työntekijät sekä menetetyt työtunnit ja palkat työnantajaliittoain vuonna 1991
Arbetskonflikter, arbetsställen, arbetstagare samt förlorade arbetstimmar och löner efter arbetsgivarförbund år 1991
Labour disputes, establishments, workers, working hours idle and wages lost by employers' association in 1991

Työnantajaliitto Arbetsgivarförbund Employers association	Työ- taisteluita Arbets- konflikter Labour disputes	Toimi- paikkoja Arbets- ställen Estab- lishments	Työntekijöitä Arbetstagare Workers				Mene- tetyjä työtunteja Förlorade arbets- timmar Working hours idle	Mene- tykset brutto- palkkoina Förlorade bruttolöner Gross wages lost (mk)
			Toimi- paikoissa ¹⁾ På arbets- ställen In estab- lishments	Työtaisteluun osallistuneita Av arbetskonfl. berörda Workers involved				
				Suoraan Direkt Direct	Välillisesti Indirekt Indirect	Yhteensä Sammanlagt Total		
STK, AFC	279	378	139 854	101 230	250	101 480	2 104 019	105 003 110
LTK, AAC	5	12	65 464	65 292	-	65 292	1 562 706	70 821 740
Muu – Annat – Other	-	-	-	-	-	-	-	-
Yhteensä – Sammanlagt – Total ...	284	390	205 318	166 522	250	166 772	3 666 725	175 824 850

1) tai osasto – eller avdelningen – or division

18. Työtaistelut, toimipaikat, työntekijät sekä menetetyt työtunnit ja palkat työntekijäliittoain vuonna 1991
Arbetskonflikter, arbetsställen, arbetstagare samt förlorade arbetstimmar och löner efter arbetstagarförbund år 1991
Labour disputes, establishments, workers, working hours idle and wages lost by employees' association in 1991

Työntekijäliitto Arbetstagarförbund Employees' association	Työ- taisteluita Arbets- konflikter Labour disputes	Toimi- paikkoja Arbets- ställen Estab- lishments	Työntekijöitä Arbetstagare Workers				Mene- tetyjä työtunteja Förlorade arbets- timmar Working hours idle	Mene- tykset brutto- palkkoina Förlorade bruttolöner Gross wages lost (mk)
			Toimi- paikoissa ¹⁾ På arbets- ställen In estab- lishments	Työtaisteluun osallistuneita Av arbetskonfl. berörda Workers involved				
				Suoraan Direkt Direct	Välillisesti Indirekt Indirect	Yhteensä Sammanlagt Total		
SAK, FFC	267	369	203 938	165 533	250	165 783	3 661 978	175 500 740
TVK, TOC	9	9	624	510	-	510	2 708	163 180
STTK, FTFC	8	12	756	479	-	479	2 039	160 930
AKAVA	-	-	-	-	-	-	-	-
Yhteensä – Sammanlagt – Total ...	284	390	205 318	166 522	250	166 772	3 666 725	175 824 850

1) tai osasto – eller avdelningen – or division

19. Työtaistelut, toimipaikat, työntekijät sekä menetetyt työtunnit palkansaajaryhmittäin vuonna 1991
Arbetskonflikter, arbetsställen, arbetstagare samt förlorade arbetstimmar efter löntagargrupper år 1991
Labour disputes, establishments, workers and working hours idle by groups of wage earners in 1991

	Työtaisteluita Arbetskonflikter Labour disputes		Toimi- paikkoja Arbets- ställen Estab- lishments	Osallistuneita työntekijöitä Berörda arbetstagare Workers involved				Menetettyjä työtunteja Förlorade arbetstimmar Working hours idle	
		%		Suoraan Direkt Direct	Välillisesti Indirekt Indirect	Yhteensä Sammanlagt Total	%		%
Toimihenkilöt – Funktionärer – <i>White-collar workers</i>	20	7,0	31	33 547	-	33 547	20,1	1 565 843	42,7
Työntekijät – Arbetare – <i>Blue-collar workers</i>	264	93,0	359	132 975	250	133 225	79,9	2 100 882	57,3
Yhteensä – Sammanlagt – Total	284	100,0	390	166 522	250	166 772	100,0	3 666 725	100,0

20. Työtaistelut, toimipaikat, työntekijät sekä menetetyt työtunnit kansainvälisen kestonmäärittelyn mukaan vuonna 1991
Arbetskonflikter, arbetsställen, arbetstagare samt förlorade arbetstimmar 1991 enligt den internationella definitionen
på konfliktens längd
Labour disputes, establishments, employees, and working hours lost in 1991 according to the international definition
of continuation of labour dispute

Työtaistelun kesto Arbetskonfliktens varaktighet Duration of labour dispute	Työtaisteluita Arbetskonflikter Labour disputes		Toimipaikkoja Arbetsställen Establishments		Osallistuneita työntekijöitä Berörda arbetstagare Workers involved				Menetettyjä työtunteja Förlorade arbetstimmar Working hours idle	
		%		%	Suoraan Direkt Direct	Välillisesti Indirekt Indirect	Yhteensä Sammanlagt Total	%		%
Alle 1 päivä – Under 1 dag – <i>Less than 1 day</i>	146	51,4	182	46,7	71 275	-	71 275	42,7	112 845	3,1
1–2 päivää – 1–2 dagar – <i>1–2 days</i>	118	41,5	172	44,1	38 206	-	38 206	22,9	269 300	7,3
3–5 päivää – 3–5 dagar – <i>3–5 days</i>	16	5,6	16	4,1	1 827	250	2 077	1,2	23 572	0,6
6–10 päivää – 6–10 dagar – <i>6–10 days</i>	3	1,1	14	3,6	42 814	-	42 814	25,7	2 389 008	65,2
11–50 päivää – 11–50 dagar – <i>11–50 days</i>	1	0,4	6	1,5	12 400	-	12 400	7,5	872 000	23,8
Yli 50 päivää – Över 50 dagar – <i>Over 50 days</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Yhteensä – Sammanlagt – Total	284	100,0	390	100,0	166 522	250	166 772	100,0	3 666 725	100,0

21. Työtaistelut, niihin osallistuneet työntekijät, menetetyt työtunnit ja palkat lääneittäin työtaistelun muodon mukaan jaoteltuna vuonna 1991
 Arbetskonflikter av dem berörda arbetstagare, förlorade arbetstimmar och löner länsvis och efter arbetskonfliktens typ år 1991
 Labour disputes, workers, working hours idle and wages lost by provinces and by type of labour dispute in 1991

Lääni Län Province	Työtaistelun muoto Arbetskonfliktens typ Type of labour dispute	Työtaisteluita Arbets- konflikter Labour disputes	Työtaisteluun osallistuneita työntekijöitä Äv arbets- konflikter berörda arbetstagare Workers involved	Menetettyjä työtunteja Förlorade arbetstimmar Working hours idle	Menetykset bruttopalkkoina Förlorade bruttolöner Gross wages lost (mk)
Uudenmaan – Nylands		45	9 105	53 008	2 900 330
	Lakko – Strejk – Strike	42	8 854	51 278	2 769 980
	Myötätuntolakko – Sympatistrejk – Sympathetic strike	3	251	1 730	130 350
Turun ja Porin – Åbo och Björneborgs		65	19 622	97 743	4 786 000
	Lakko – Strejk – Strike	56	17 014	95 407	4 666 520
	Myötätuntolakko – Sympatistrejk – Sympathetic strike	3	372	2 336	119 480
	Kielt. ylityöstä – Vägrat utföra övertidsarbeten – Overtime ban	6	2 236	-	-
Hämeen – Tavastehus		65	12 328	75 645	3 620 550
	Lakko – Strejk – Strike	59	10 987	72 290	3 440 990
	Myötätuntolakko – Sympatistrejk – Sympathetic strike	3	721	3 355	179 560
	Kielt. ylityöstä – Vägrat utföra övertidsarbeten – Overtime ban	3	620	-	-
Kymen – Kymmene		35	13 640	68 468	3 915 590
	Lakko – Strejk – Strike	32	11 959	68 114	3 900 590
	Myötätuntolakko – Sympatistrejk – Sympathetic strike	1	41	354	15 000
	Kielt. ylityöstä – Vägrat utföra övertidsarbeten – Overtime ban	2	1 640	-	-
Mikkelin – S:t Michels					
	Lakko – Strejk – Strike	1	62	267	11 840
Pohjois-Karjalan – Norra Karelen					
	Lakko – Strejk – Strike	7	839	6 900	316 410
Kuopion – Kuopio					
	Lakko – Strejk – Strike	6	1 458	10 504	543 170
Keski-Suomen – Mellersta Finland		11	6 101	37 116	2 805 600
	Lakko – Strejk – Strike	9	5 907	36 872	2 793 600
	Myötätuntolakko – Sympatistrejk – Sympathetic strike	1	61	244	12 000
	Kielt. ylityöstä – Vägrat utföra övertidsarbeten – Overtime ban	1	133	-	-
Vaasan – Vasa					
	Lakko – Strejk – Strike	21	3 471	21 402	1 111 380
Oulun – Uleåborgs		18	5 255	19 263	1 083 150
	Lakko – Strejk – Strike	16	5 169	19 236	1 081 450
	Myötätuntolakko – Sympatistrejk – Sympathetic strike	1	5	27	1 700
	Kielt. ylityöstä – Vägrat utföra övertidsarbeten – Overtime ban	1	81	-	-
Lapin – Lapplands		4	1 759	1 439	37 700
	Lakko – Strejk – Strike	3	218	1 439	37 700
	Kielt. ylityöstä – Vägrat utföra övertidsarbeten – Overtime ban	1	1 541	-	-
Valtakunnallinen – Riksomfattande – Nation-wide		6	93 132	3 274 970	154 693 130
	Lakko – Strejk – Strike	4	50 332	2 446 970	110 693 130
	Työsulku – Lockout – Lock-out	1	10 300	828 000	44 000 000
	Kielt. ylityöstä – Vägrat utföra övertidsarbeten – Overtime ban	1	32 500	-	-

22. Työtaistelut muodon mukaan luokiteltuina ja niiden prosentuaaliset osuudet vuosina 1971–1991
 Arbetskonflikter efter arbetskonfliktstyp åren 1971–1991 antal och procentuella andelar
 Labour disputes classified by type, number and percentage in 1971–1991

Vuosi År Year	Työtaisteluita Arbetskonflikter Labour disputes	Työtaistelun muoto – Arbetskonfliktstyp – Type of labour disputes													
		Lakko Strejk Strike		Myötätuntolakko Sympatiststrejk Sympathy strike		Työsulku Lockout Lock-out		Saato Blockad Blockade		Kielt. ylityöstä Vägrat utföra övertidsarbete Overtaime ban		Jarrutus Maskning Go-slow		Muu työtaistelu Annan arbetskonflikt Other labour dispute	
		Työt. Arb. konfl. Labour disp.	%	Työt. Arb. konfl. Labour disp.	%	Työt. Arb. konfl. Labour disp.	%	Työt. Arb. konfl. Labour disp.	%	Työt. Arb. konfl. Labour disp.	%	Työt. Arb. konfl. Labour disp.	%	Työt. Arb. konfl. Labour disp.	%
1971	838	803	96,0	20	2,4	1	0,1	3	0,3	3	0,3	5	0,6	3	0,3
1972	849	781	92,2	37	4,3	1	0,1	1	0,1	14	1,7	12	1,4	3	0,3
1973	1 009	942	93,2	44	4,4	4	0,4	-	-	9	0,9	8	0,8	2	0,2
1974	1 788	1 656	92,6	59	3,3	-	-	2	0,1	32	1,8	34	1,9	5	0,3
1975	1 530	1 351	88,4	118	7,7	-	-	-	-	29	1,9	23	1,5	9	0,6
1976	3 282	3 016	92,0	184	5,6	1	0,0	16	0,5	33	1,0	26	0,8	6	0,2
1977	1 673	1 258	75,2	395	23,6	1	0,0	-	-	13	0,8	5	0,3	1	0,0
1978	1 237	1 171	94,7	35	2,8	1	0,1	-	-	17	1,4	12	0,9	1	0,1
1979	1 753	1 660	94,7	42	2,4	1	0,1	1	0,1	23	1,3	19	1,1	7	0,4
1980	2 238	2 054	91,8	134	6,0	2	0,1	-	-	12	0,5	34	1,5	2	0,1
1981	1 612	1 449	89,9	143	8,9	-	-	-	-	7	0,4	13	0,8	-	-
1982	1 240	1 141	92,1	71	5,7	-	-	-	-	14	1,1	13	1,0	1	0,1
1983	1 940	1 578	81,4	340	17,5	-	-	-	-	14	0,7	8	0,4	-	-
1984	1 710	1 418	83,0	262	15,3	-	-	1	0,1	10	0,6	19	1,1	-	-
1985	848	755	89,0	67	7,9	-	-	-	-	12	1,4	11	1,3	3	0,4
1986	1 225	1 100	89,8	108	8,8	3	0,2	1	0,1	9	0,7	3	0,2	1	0,1
1987	802	744	92,8	47	5,9	-	-	-	-	3	0,4	6	0,7	2	0,2
1988	1 353	1 065	78,7	262	19,4	-	-	-	-	24	1,8	2	0,1	-	-
1989	629	602	95,7	4	0,6	-	-	-	-	8	1,3	13	2,1	2	0,3
1990	455	432	95,0	17	3,8	1	0,2	-	-	2	0,4	2	0,4	1	0,2
1991	284	256	90,1	12	4,2	1	0,4	-	-	15	5,3	-	-	-	-

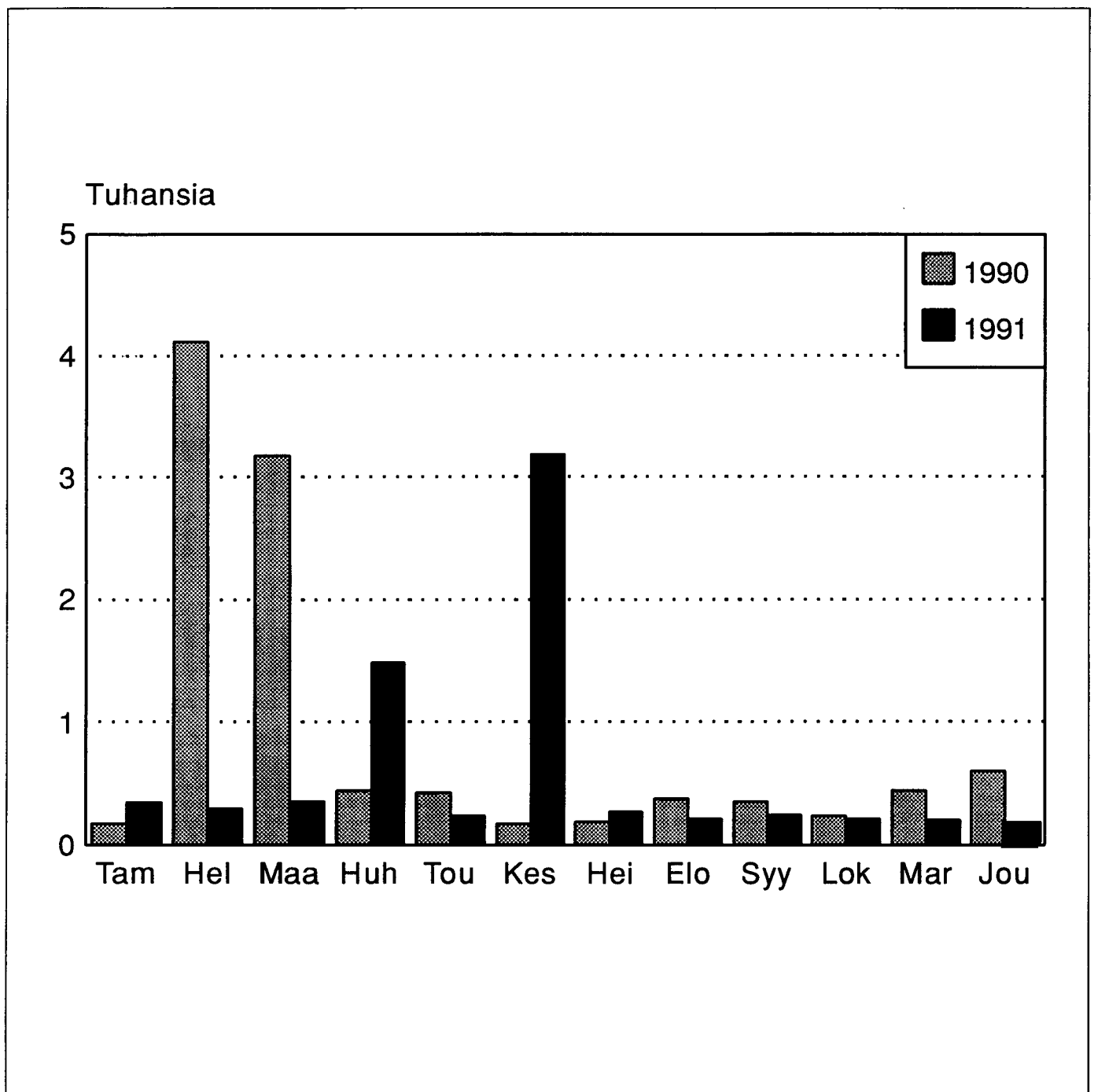
23. Työtuomioistuimen toiminta vuonna 1991
 Arbetsdomstolens verksamhet år 1991
 Proceedings of the labour court in 1991

Kanteen sisälllys Käromålets innehåll Subject matter of faction	Tutkimatta jätetyt Icke till prövning upptagna Left without examination	Kokonaan tai osittain hyväksytyt Helt eller delvis bifallna Wholly or partly accepted	Kokonaan hylätyt Helt förkastade Wholly rejected	Yhteensä Summa Total
Kaikkiaan – Inalles – Total	-	101	38	139
A. Työntekijäin kanteet sisällön mukaan – Arbets- tagarnas käromål efter innehåll – Actions initiated by employees				
I Työehtosopimukset – Kollektivavtal – Collective agreements				
1. Työrauha – Arbetsfred – <i>Industrial peace</i> ...	-	2	1	3
2. Työehtosopimuksen rikkominen – Brytande av kollektivavtal – <i>Breach of collective agreement</i>	-	38	9	47
3. Työehtosopimuksen oikea sisälllys – Kollektiv- avtalet rätta innebörd – <i>Interpretation of the collective agreement</i>	-	13	9	22
4. Muut asiat – Övriga ärenden – <i>Other cases</i> .	-	9	7	16
II Virkaehtosopimukset – Tjänstekollektivavtal – Official collective agreement	-	4	10	14
B. Työnantajain kanteet sisällön mukaan – Arbets- givarnas käromål efter innehåll – Actions initiated by employers				
I Työehtosopimukset – Kollektivavtal – Collective agreements				
1. Työrauha – Arbetsfred – <i>Industrial peace</i> ...	-	31	2	33
2. Työehtosopimuksen rikkominen – Brytande av kollektivavtal – <i>Breach of collective agreement</i>	-	-	-	-
3. Työehtosopimuksen oikea sisälllys – Kollektiv- avtalet rätta innebörd – <i>Interpretation of the collective agreement</i>	-	-	-	-
4. Muut asiat – Övriga ärenden – <i>Other cases</i> .	-	-	-	-
II Virkaehtosopimukset – Tjänstekollektivavtal – Official collective agreement	-	4	-	4

LIITTEET – BILAGOR
APPENDICES

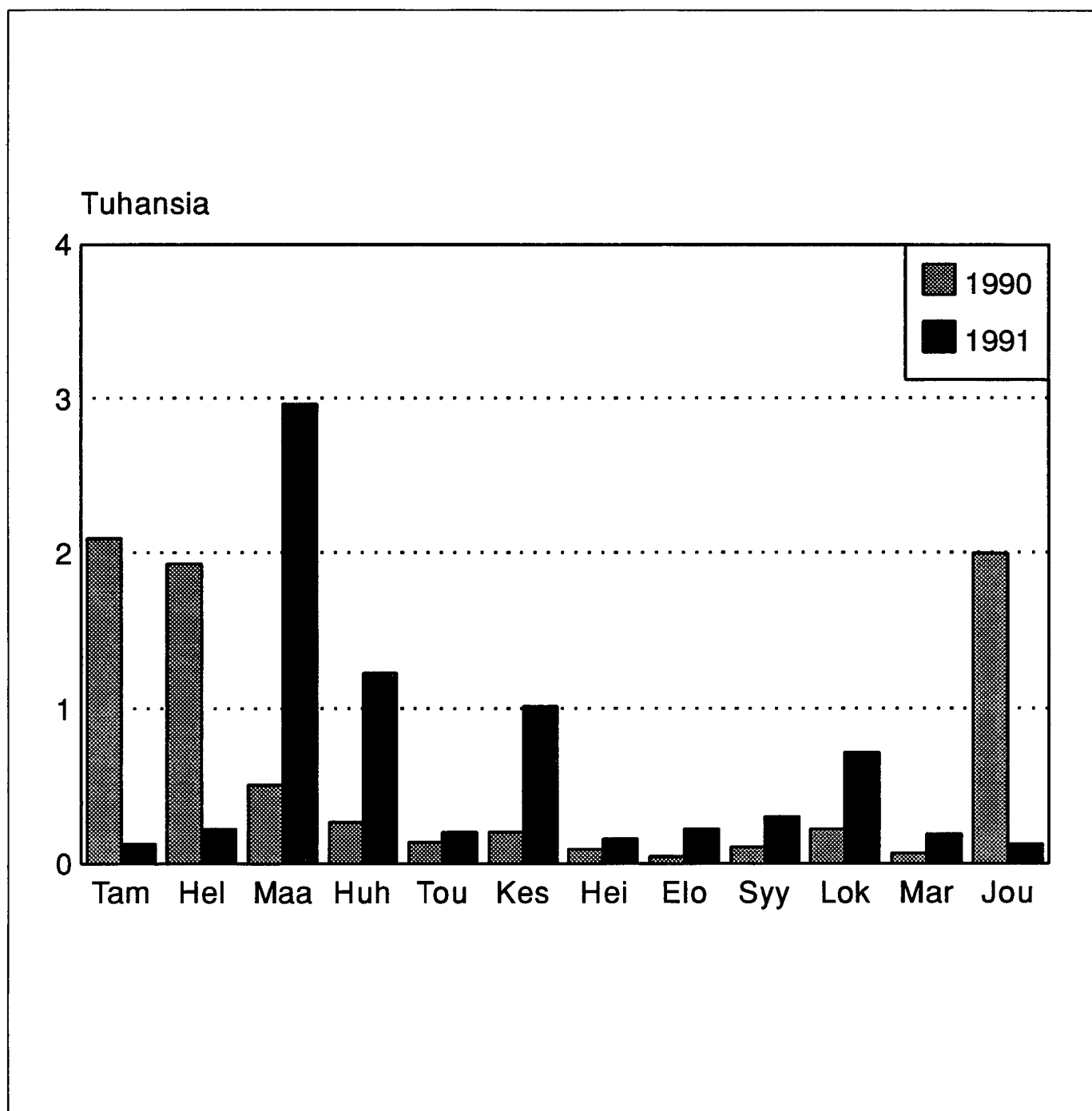
TYÖTAISTELUT V. 1990 – 1991

Keskimääräinen menetetty palkka osallistunutta kohden kuukausittain

TYÖTAISTELUT V. 1990 – 1991

Työtaisteluun osallistuneita työntekijöitä keskimäärin työtaistelua kohden kuukausittain

Työtaistelut

Arbetskonflikter
Labour disputes
1991

“TYÖTAISTELUT 1991” sisältää tietoja maassamme käydyistä työtaisteluista vuodelta 1991. Julkaisusta käy ilmi mm. työtaistelujen lukumäärä, työtaisteluihin osallistuneet työntekijät, menetetyt työtunnit ja bruttopalkkamenetykset. Työtaistelut saadaan toimialoittain, lääneittäin, työtaistelun syyn, pituuden jne. mukaan tilastoituina. Vuoden 1991 suurimmat työtaistelut ja niiden ajankohdat käyvät ilmi tilastosta. Vuosijulkaisussa on työtaistelutietoja aina vuodesta 1960 alkaen.

Tilastokeskuksen työtaistelutilasto vastaa kaikkiin työtaisteluja koskeviin kyselyihin ja tekee tarvittaessa erillisselvityksiä.

Publikationen “ARBETSKONFLIKTER 1991” innehåller uppgifter om de arbetskonflikter som uppstått i Finland 1991. Man får veta bl.a. hur många arbetskonflikterna var, hur många arbetstagare som deltog, hur många arbetstimmar som gick förlorade och hur stora löneförlusterna var till bruttobelopp. Publikationen ger också uppgifter om arbetskonflikterna efter näringsgren, län, orsak, längd o.s.v. Dessutom presenteras de mest omfattande arbetskonflikterna och tidpunkterna för dessa i statistiken. Årspublikationen innehåller uppgifter fr.o.m. 1960.

Med frågor kan man vända sig till de personer vid Statistikcentralen som ansvarar för arbetskonfliktstatistiken. Vid behov gör de också specialutredningar.

Julkaisujen myynti:

Tilastokeskus
PL 504
00101 Helsinki
Puh. (90) 17 341

Försäljning:

Statistikcentralen
PB 504
00101 Helsingfors
Tel. (90) 17 341

Hinta - Pris

60 mk

ISSN 0785-0107
= Työmarkkinat
ISSN 0785-0158

